

Perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma

Mallipohja perusopetuksen ja koulujen lääkehoitosuunnitelman laatimiseen Versio 1.0	
Laatijat:	Mari Kolu, palvelupäällikkö, Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto Terhi Seppälä, palveluvastaava, Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut Minttu Jokinen, Palveluvastaava, JYME/KYLLÖ Anu Saavalainen, Proviisori, sairaala-apteekki Miia Pirttimäki, Opetushoitaja, Osaamisen ja kehittämisen palvelut Asta Kähkönen, Lääkitysturvallisuuskoordinaattori, sairaala-apteekki
Hyväksymispäivämäärä:	
Hyväksyjä:	<i>Keski-Suomen hyvinvointialueen lääkitysturvallisuustyöryhmä</i> 4/2026
Seuraava päivitysajankohta:	4/2028

Luhangan kunta

Laatija:	<i>Vuokko Lehtonen, hyvinvointijohtaja</i>
Hyväksymispäivämäärä:	17.06.2026
Hyväksyjä:	Luhangan sivistys- ja hyvinvointilautakunta
Seuraava päivitysajankohta:	6/2028

Versiohistoria:

Päivämäärä	Versio	Luoja/muokkaaja
Kuvaus muutoksesta		
Päivämäärä	Versio	Luoja/muokkaaja
Kuvaus muutoksesta		
Päivämäärä	Versio	Luoja/muokkaaja
Kuvaus muutoksesta		

Luhangan koulu

Yhteystiedot: Tammijärventie 316, 19910 Tammijärvi

Laatijat:	<i>Vuokko Lehtonen, hyvinvointijohtaja</i>
Hyväksymispäivämäärä:	17.06.2026
Hyväksyjä:	<i>Luhangan sivistys- ja hyvinvointilautakunta</i>
Seuraava päivitysajankohta:	6/2026

Versiohistoria:

Päivämäärä	Versio	Luoja/muokkaaja
Kuvaus muutoksesta		
Päivämäärä	Versio	Luoja/muokkaaja
Kuvaus muutoksesta		
Päivämäärä	Versio	Luoja/muokkaaja
Kuvaus muutoksesta		

Sisällys

Perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma.....	1
Luhangan kunta.....	1
Luhangan koulu.....	2
1.Johdanto.....	3
1.1.Ohjeistus tilanteisiin, joissa kunta / kaupunki päättää käyttää hyvinvointialueen asiantuntijoiden laatimaa mallipohjaa.....	4
2.Lääkehoidon toteuttaminen perusopetuksessa.....	5
2.1.Lääkehoidon toteuttamiseen tarvittavat resurssit perusopetuksessa.....	6
3.Huoltajan rooli ja vastuu	7
4.Lääkehoidon vastuut, velvollisuudet ja työnjako.....	8
5.Osaamisen varmistaminen ja lupa lääkehoidon toteuttamiseen.....	13
5.1.Osaamisvaatimukset.....	15
5.2.Perehdytys.....	15

5.3.Osaamisen varmistaminen.....	16
5.3.1.Lääkehoidon koulutuksen saaneet ammattihenkilöt.....	16
5.3.2.Lääkehoitoon kouluttamaton henkilökunta.....	17
5.4.Lupa lääkehoidon toteuttamiseen.....	18
6.Lääkehoidon prosessi.....	18
6.1.Oppilaan yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma eli lääkehoitosopimus.....	18
6.2.Lääkkeen säilyttäminen.....	20
6.3.Lääkehoidon toteuttaminen ja lääkevaikutusten seuranta.....	22
6.4.Lääkkeen annon kirjaaminen ja huoltajien informointi.....	23
6.5.Vanhentuneiden tai tarpeettomien lääkkeiden käsittely.....	23
7.Lääkehoitoon liittyvät riskit ja riskilääkkeet.....	24
8.Lääkehoidon haitta- ja vaaratapahtumissa toimiminen.....	28
9.LIITTEET.....	31

1. Johdanto

Keski-Suomen alueella perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman laatimista ohjaavat

- Sosiaali- ja terveysministeriön [Turvallinen lääkehoito -opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen](#) (2021:6)
- Sosiaali- ja terveysministeriön [Toimintamalli diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikaisesta hoidosta](#) (2010:9)
- Keski-Suomen hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelma
- Käypä hoito –suositukset ja hoitotyötä ohjaavat suositukset

Keski-Suomen hyvinvointialueen lääkitysturvallisuustyöryhmä on hyväksynyt tämän lääkehoitosuunnitelman mallipohjan, jota voidaan käyttää lääkehoitosuunnitelmien laatimiseen perusopetuksessa Keski-Suomessa. Mallipohjan asiasisältö on asiantuntijanäkemyksensä ja -suositustensa toimintatavoista, joilla oppilaan turvallisuus varmistetaan toteutettaessa lääkehoitoa koulupäivän aikana. Viime kädessä vastuu työntekijöiden vastuunjaon ja lääkehoitoon liittyvien toimintatapojen määrittelemisestä ja linjaamisesta on kunnalla / kaupungilla, jonka alueella toimivia kouluja ja oppilaitoksia lääkehoitosuunnitelma koskee ja velvoittaa.

Lääkehoitosuunnitelman tarkoituksena on

- yhtenäistää lääkehoidon toteuttamisen vastuunjakoja perusopetuksessa Keski-Suomen alueella
- varmistaa lääkehoidon turvallisuus varautumalla tilanteisiin suunnitelmallisesti edeten kunnan/kaupungin tasolta toimipaikkakohtaisesti aina oppilaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan (lääkehoitosopimukseen) saakka
- ohjata oppimaan vaaratilanteista (poikkeama tai läheltä piti) ja kehittämään toimintaa opitun perusteella

Lääkehoitosuunnitelma on laadunhallinnan ja omavalvonnan asiakirja, joka ohjaa lääkehoidon prosessia. Lääkehoitosuunnitelma liitetään osaksi opiskeluhuoltosuunnitelmaa. Lääkehoitosuunnitelma on laadittava myös toisen asteen oppilaitoksissa, vaikka opiskelijat suurimmaksi osaksi kykenevät itse huolehtimaan koulupäivän aikaisesta lääkityksestä.

1.1. Ohjeistus tilanteisiin, joissa kunta / kaupunki päättää käyttää hyvinvointialueen asiantuntijoiden laatimaa mallipohjaa

Kunnan johdon vastuulla on huolehtia, että vastuualueelle on laadittu omaan toimintaan sopiva lääkehoitosuunnitelma, ja lääkehoitosuunnitelma on osa opiskeluhuoltosuunnitelmaa. Linjaukset kirjataan lääkehoitosuunnitelman **sinisiin laatikoihin**, ja kirjaamisessa hyödynnetään apukysymyksiä. Jos kunnan perusopetuksen johdossa arvioidaan, että joistain asioita voidaan päättää / linjata koulukohtaisesti, apukysymykset siirretään vihreään laatikkoon ohjaamaan koulujen lääkehoitosuunnitelmien laatimista.

Kunnan perusopetuksen johdon kirjaamat linjaukset velvoittavat jokaista alueella toimivaa koulua ja oppilaitosta toimimaan linjausten mukaisesti.

Kunnan laatima perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään kahden vuoden välein sen jälkeen, kun hyvinvointialue on ensin ilmoittanut mallipohjaan tulleista muutoksista. Johdon vastuulla on varmistaa, että päivittäminen tapahtuu säännöllisesti. Lääkehoitosuunnitelmaan tulleet muutokset kirjataan versiohistoriaan ja muutoksista tiedotetaan kunnan alueella toimivia kouluja ja oppilaitoksia.

Koulun johtajan vastuulla on täydentää kunnan laatimaa perusopetuksen lääkehoitosuunnitelmaa käytännönläheisillä lääkehoidon toteuttamista ohjaavilla toimintatavoilla, jotka kirjataan lääkehoitosuunnitelman **vihreisiin laatikoihin**. Kirjaamisessa hyödynnetään laatikoissa olevia apukysymyksiä.

Koulujen/oppilaitosten lääkehoitosuunnitelma tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään vähintään kahden vuoden välein kunnan perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman päivittämisen jälkeen. Lääkehoitosuunnitelmaan tulleet muutokset kirjataan versiohistoriaan ja muutoksista tiedotetaan lääkehoidon tehtäviin osallistuvaa henkilökuntaa.

Koulun johtajan vastuulla on valvoa, että henkilökunta noudattaa sovittuja toimintatapoja arjessa. Henkilökunnalle perehdytetään lääkehoitosuunnitelmaan kirjatut toimintatavat, ja jokainen lääkehoidon toteuttamiseen osallistuva henkilö vastaa omasta toiminnastaan. Lääkehoitosuunnitelman noudattaminen on juridisesti velvoittavaa. Lääkehoitosuunnitelma säilytetään yksikössä* siten, että se on helposti henkilökunnan saatavilla.

**Yksikkö-termillä tarkoitetaan sekä kouluja että oppilaitoksia.*

2. Lääkehoidon toteuttaminen perusopetuksessa

Oppilaan lääkehoidosta vastaavat häntä hoitava lääkäri ja huoltaja sekä mahdollisesti myös oppilas itse ikätasonsa ja päätöskykynsä (<https://thl.fi/ohjeita-ammattilaisille/alaikaisen-itsenaisen-paatoskyvyn-arviointi-terveydenhuollossa>) huomioiden. Lähtökohtaisesti pyritään aina siihen, että oppilaan lääkehoito toteutetaan kotona. Pitkäaikaissairaiden oppilaiden lääkehoidon koordinointi-, ohjaus- ja seurantavastuu on hoitavalla terveydenhuollon taholla.

Oppilas voi vastata itsenäisesti lääkehoidon tarpeen tunnistamisesta ja toteuttamisesta koulupäivän aikana, jos se hänen ikä- ja kehitystasonsa sekä toimintakykynsä huomioiden on mahdollista. Kunnan ja viime kädessä yksikön lääkehoitosuunnitelmaan tunnistetaan ja kuvataan riskejä, joita liittyy tilanteisiin oppilaan vastatessa täysin itsenäisesti lääkehoidostaan, esimerkiksi lääkkeen säilyttäminen oppilaan laukussa.

Jos oppilas ei itsenäisesti pysty vastaamaan lääkehoidon tarpeen tunnistamisesta ja toteuttamisesta, lääkehoidon toteuttamisesta koulupäivän aikana sovitaan yhteistyössä huoltajan, oppilaan hoidosta vastaavan lääkärin ja yksikön henkilöstön kanssa. Lääkehoidon toteuttamisen yksityiskohdista laaditaan oppilaan yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma eli lääkehoitosopimus (kts. kohta 6.1). Lääkehoidon turvallisuuden perusedellytys on kiinteä yhteistyö huoltajan kanssa (kts. kohta 3).

Koulupäivän aikana oppilaalle voidaan antaa **vain välttämättömiä Suomessa lääkärin määräämiä lääkkeitä**, joita voivat olla esimerkiksi:

- pitkäaikaissairauden säännöllinen lääkehoito, joka on välttämätön koulupäivän aikana, esim. diabetes, epilepsia, vaikea allergia
- välitöntä hoitoa vaativa tilanne, esimerkiksi anafylaksia, insuliinishokki, kouristus

- satunnaiset pitkäaikaissairaudesta johtuvat oireet, joiden lievittäminen on välttämätöntä, esimerkiksi astmakohtaus
- lyhytaikainen, kuuriluonteinen lääkehoito, esimerkiksi antibioottikuuri

Lääkkeet on oltava alkuperäispakkauksissa (kts. tarkemmin kohta 6.2 Lääkkeen säilyttäminen).

Ilman lääkärin määräystä oppilaalle voidaan antaa vain lääkkeettömiä perusvoiteita huoltajan antaman ohjeen mukaisesti tukien kotona tapahtuvaa perusrasvausta.

Yksiköissä lääkehoitoa voidaan toteuttaa

- luonnollista reittiä käyttäen (esim. suun kautta, silmään, iholle, peräsuoleen tai inhaloiden keuhkoihin)
- ihon alaisina injektioina (esim. insuliini)
- lihaksen sisäisinä injektioina (esim. hätäensiavun lääke adrenaliini)
- nenämahaletkuun (NML) / gastrostomialetkuun (PEG)

Vaativaksi lääkehoidoksi perusopetuksessa katsotaan lääkehoidon toteuttaminen nenämahaletkuun tai gastrostomialetkuun (PEG), insuliinihoidon toteuttaminen sekä pääasiassa keskushermostoon vaikuttavien (PKV) ja huumausaineeksi luokiteltujen lääkkeiden käsittely ja antaminen. Tällaisia lääkkeitä ovat esimerkiksi ADHD:n hoitoon tarkoitettut lääkkeet.

Yleinen kuvaus kunnan perusopetuksen lääkehoidon toteuttamisen tasosta:

- *Luhangan koulussa on perusopetusta 0–6 luokkalaisille oppilaille.*
- *Koulussa on lukuvuonna 2026–2027 on 27 oppilasta*
- *Luhangan koulun toiminta-aika on päivittäin ma-pe klo 8.30–14.30*
- *kunnan alueella ei toimi vaativan tuen yksiköitä.*

Yksikkökohtainen lääkehoidon vaativuuden ja toteuttamisen taso sekä sen vaikutukset työntekijöiden osaamisvaatimukseen kirjataan kohtaan 5.1.

2.1. Lääkehoidon toteuttamiseen tarvittavat resurssit perusopetuksessa

Jos mahdollista, lääkehoidon toteuttamisesta vastaavat lääkehoitoon koulutetut terveydenhuollon ammattihenkilöt, kuten lähihoitajat, jotka ovat saaneet riittävän perehdytyksen lääkehoidon toteuttamiseen, ja heidän osaamisensa on varmistettu luvussa 5 kuvatulla tavalla. Yksikköön työsuhteessa olevat, lääkehoitoon koulutetut terveydenhuollon ammattilaiset ovat veloitettuja lääkehoidon toteuttamiseen. Erityisesti vaativan lääkehoidon toteuttaminen tulisi järjestää niin, että sen toteuttamisesta vastaa terveydenhuollon ammattihenkilö.

Muun tutkinnon suorittaneiden osallistuminen lääkehoidon toteuttamiseen perustuu työntekijän henkilökohtaiseen suostumukseen (esim. luokanopettaja, ohjaaja, avustaja). Heidän tulee saada lääkehoidon tehtäviin riittävä koulutus, perehdytys ja heidän osaamisensa varmistetaan luvussa 5 kuvatulla tavalla.

Kaikilla työntekijöillä on oltava valmius toteuttaa tarvittaessa hätäensiavun lääkehoitoa, jos lääkehoitoon koulutettuja ja perehdytettyjä työntekijöitä ei ole välittömästi saatavilla.

Työnantajan vastuulla on varmistaa, että yksiköissä on sen toiminta-aikana paikalla lääkehoitoon koulutettua ja perehdytettyä henkilökuntaa. Lääkehoitosuunnitelmaan kuvataan

- lääkehoidon tehtävien suorittamiseen tarvittavat resurssit normaalitilanteessa
- miten oppilaan turvallinen lääkehoito varmistetaan tilanteissa, joissa lääkehoidosta vastaava henkilö on tilapäisesti poissa työstä joko sairastumisen tai vuosiloman vuoksi, eikä lääkehoitoon koulutettua / perehdytettyä sijaista ole pystytty järjestämään.

Kunnan linjaukset käytettävissä olevista resursseista:

- *lääkehoidon tehtäviin tarvittavat resurssit varmistetaan koulutuksella, perehdytyksellä sekä riittävillä lääkehoidon sopimuksilla huoltajan kanssa.*
- *sijaisjärjestelyt lääkehoidon toteuttamisessa on määritetty sisäisin ohjein.*

Yksikössä käytettävissä olevat resurssit:

- *riittävä määrä lääkehoidon toteuttamiseen koulutettua henkilökuntaa (koulunkäynnin ohjaaja, varhaiskasvatuksen työntekijät)*
- *sijaisjärjestelyt on sovittu yksilöllisessä lääkehoitosuunnitelmassa*
- *varahenkilöt ja sijaiset sovitaan tarpeen mukaan koulun sisäisellä ohjeistuksella,*

3. Huoltajan rooli ja vastuu

Turvallisen lääkehoidon lähtökohtana on tiivis yhteistyö huoltajan kanssa. **Kokonaisvastuu lääkehoidosta on aina huoltajalla ja hänen velvollisuutenaan on opastaa ja perehdyttää perusopetuksen henkilökuntaa päivän aikana tarvittavasta lääkehoidosta.** Perehdytyksen jälkeen huoltaja myöntää työntekijälle luvan osallistua huollettavansa lääkehoitoon (kts. tarkemmin kohdat 5.4 ja 6.1). Huoltajalla on oikeus tietää, kuka lääkehoitoa on toteuttanut. Huoltajaa tiedotetaan hänen roolistaan ja vastuistaan lääkehoitosopimusta laadittaessa. Huoltajan vastuu ja rooli on kirjattu oppilaan lääkehoitosopimukseen.

Jos huoltaja ei itse pysty riittävää perehdytystä antamaan (esim. yhteistä kieltä ei ole), voidaan konsultoida oppilaan hoitoon osallistuvia terveydenhuollon ammattilaisia (esim. lääkäri, kuntoutusohjaaja, diabeteshoitaja), ja pyytää heiltä lääkehoidon perehdytystä yksikön henkilökunnalle. Pääasiallisesti konsultaatiopyynnön tekee huoltaja, mutta se voidaan tehdä myös

yksikön henkilökunnan toimesta. Jos yhteistä kieltä huoltajan kanssa ei ole, hyödynnetään paikallisia tulkkipalveluita.

Huoltajan vastuulla on

- Kertoa heti koulun alkaessa oppilaan terveyteen liittyvistä seikoista, kuten kroonisista sairauksista, jotka voivat vaikuttaa hänen turvallisuuteensa hoitopäivän aikana.
- Kertoa kaikista muutoksista, jotka vaikuttavat oppilaan turvallisuuteen, kuten voinnissa tai lääkehoidossa tapahtuneet muutokset.
- Laatia yhteistyössä yksikön henkilökunnan kanssa lääkehoitosopimus, joka ohjaa lääkehoidon toteuttamista koulupäivän aikana.
- Perehdyttää henkilökuntaa lääkkeiden oikeaan säilyttämiseen, käyttöön ja annosteluun. Lääkehoidon vaativuustasosta riippuen, huoltaja voi perehdyttää yhden työntekijän lääkehoidon toteuttamiseen, ja antaa hänelle luvan perehdyttää muita työntekijöitä, jos sille on tarvetta.
- Myöntää lupa oppilaskohtaisen lääkehoidon toteuttamiseen.
- Konsultoida tarvittaessa muita ammattilaisia (esim. diabeteshoitaja, kuntoutusohjaaja), ja pyytää heitä osallistumaan lääkehoitosopimuksen laatimiseen sekä lääkehoidon toteuttamisen perehdyttämiseen.
- Toimittaa tarvittavat lääkkeet ja niiden annosteluun soveltuvat välineet säilytettäväksi yksikön tiloihin alkuperäispakkauksessa ja oppilaan tunnistetiedoilla merkittynä.
- Huolehtia vanhentuneiden tai muutoin tarpeettomien lääkkeiden sekä lääkkeiden annostelussa tarvittavien välineiden toimittamisesta jätehuollon kuljetettavaksi tai hävitettäväksi paikalliseen apteekkiin.

4. Lääkehoidon vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Vastuutaho	Vastuut, velvollisuudet ja tehtävät
Oppilas	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilas voi vastata itsenäisesti lääkehoidon tarpeen tunnistamisesta ja toteuttamisesta koulupäivän aikana, jos se hänen ikä- ja kehitystasonsa sekä toimintakykynsä huomioiden on mahdollista.
Huoltaja(t)	<ul style="list-style-type: none"> • Kuvattu kohdassa 3 Huoltajan rooli
Hyvinvointialue	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointialueen lääkitysturvallisuustyöryhmä vastaa perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman mallipohjan ja sen liitteiden laadinnasta. • Lääkehoitoon liittyvien vaaratilanteiden seuranta
Oppilaan lääkehoidosta vastaava lääkäri	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaa huoltajien kanssa oppilaan lääkehoidon kokonaisuudesta • Vastaa lääkkeiden määräämisestä siten, että niissä on riittävät ohjeet turvallisen annostelun toteutumiseksi

	<ul style="list-style-type: none">• On tarvittaessa konsultoitavissa, kun lääkehoitosopimusta laaditaan tai koulun henkilökuntaa perehdytetään lääkehoidon toteuttamiseen• Kouluterveydenhuollon lääkäri osallistuu oppilaan lääkehoitoon oman työnsä mukaisesti ja noudattaa oman työnantajansa laatimaa lääkehoitosuunnitelmaa
<p>Muut konsultoitavissa oleva ammattilaiset, esim. diabeteshoitaja, kuntoutusohjaaja</p> <p>Vaativan lääkehoidon toteuttamisen luvan myöntämä lääkäri</p>	<ul style="list-style-type: none">• Pääasiallisesti huoltajat vastaavat konsultaatiopyynnöistä• Tarvittaessa ohjaavat, kouluttavat ja perehdyttävät lääkehoitoon osallistuvaa henkilökuntaa• Tarvittaessa osallistuvat oppilaan lääkehoitosopimuksen laatimiseen tai muihin lääkehoidon toteuttamista koulupäivän aikana koskeviin keskusteluihin• Jos paikallisesti on sovittu vaativan lääkehoidon koulutuksesta, lääkäri voi myöntää työntekijälle luvan toteuttaa kyseistä lääkehoitoa
<p>Kouluterveydenhoitaja</p>	<ul style="list-style-type: none">• Toimii yksikössä sovitun aikataulun ja oman tehtävänsä mukaisesti. Osallistuu lääkehoidon toteuttamiseen omissa tehtävissään vaaditulla tavalla. Noudattaa oman työnantajan laatimaa lääkehoitosuunnitelmaa.• Pyydettyäessä voi osallistua oppilasta koskeviin ammattilaisten välisiin tapaamisiin• Pyydettyäessä voi osallistua oppilaan yksiköllisen lääkehoitosopimuksen laatimiseen
<p>Perusopetuksen johto kunnassa (hyvinvointijohtaja)</p>	<ul style="list-style-type: none">• Vastaa perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman laatimisesta / päivittämisestä yhteistyötahojen tai -henkilöiden (esim. turvallisuusryhmän) kanssa omalla alueellaan.• Vastaa siitä, että oman vastualueen yksiköt saavat riittävästi tietoa yksikkökohtaisen lääkehoitosuunnitelman laatimiseksi, esimerkiksi tiedottaa määräajoin tapahtuvasta päivityksestä ja vastualueen lääkehoitosuunnitelmaan tulleista muutoksista.• Vastaa siitä, että oman vastualueen yksiköissä on laadittu käytännönläheinen, toimintaa ohjaava lääkehoitosuunnitelma• Vastaa siitä, että yksiköiden henkilökunnalle mahdollistetaan riittävä lääkehoidon koulutus ja perehdytys.• Linjaa teoria- ja käytännön osaamisen varmistamisen menettelytavat.• On tietoinen alueensa yksiköissä tapahtuneista vaaratilanteista (poikkeamat ja läheltä piti -tilanteet). Osallistuu tarvittaessa lääkehoitoon liittyvien poikkeamien käsittelyyn.
<p>Koulun johtaja /hyvinvointijohtaja</p>	<ul style="list-style-type: none">• Vastaa lääkehoitosuunnitelman laatimisesta / päivittämisestä hyvinvointijohtajan kanssa. Vastaa ohjeiden ajantasaisuudesta.

	<ul style="list-style-type: none">• Vastaa siitä, että huoltaja on tietoinen lääkehoitosuunnitelman pääkohdista.• Seuraa ja valvoo lääkehoidon toteutumista lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.• Vastaa lääkkeiden asianmukaisten säilytysolojen järjestämisestä tai mahdollistamisesta.• Vastaa oppilaskohtaisista lääkehoitosopimuksista ja valvoo, että lääkehoitosopimuksia noudatetaan. Allekirjoittaa lääkehoitosopimuksen. Vastaa siitä, että huoltajaa tiedotetaan hänen vastuustaan.• Vastaa salassa pidettävien asiakirjojen säilyttämisestä annettujen säädösten mukaisesti.• Vastaa lääkehoitoon osallistuvan henkilökunnan perehdytyksestä ja osaamisen varmistamisesta. Myöntää oikeuden osallistua lääkehoidon toteuttamiseen johtamassaan yksikössä. Huom! Tämän lisäksi työntekijä tarvitsee oppilaskohtaisen luvan, jonka myöntää huoltaja.• Vastaa työvuorosuunnittelusta siten, että lääkehoitoon koulutettua ja perehdytettyä henkilöstöä on tarvittaessa ja riittävästi saatavilla.• Koordinoi lääkehoitokoulutukseen ja perehdytykseen osallistumista. Huolehtii, että yksikössä on riittävästi ensiapukoulutuksen saaneita työntekijöitä (Työsuojelu – Ensiapukoulutus)• Vastaa lääkehoidossa tapahtuneiden vaaratilanteiden käsittelystä ja tarvittavista kehittämistoimenpiteistä. Osallistuu kehittämistoimenpiteiden suunnitteluun ja toimeenpanemiseen sekä toimintatapojen turvallisuuden seurantaan. Vastaa siitä, että kunnan / kaupungin johto saa tarvittaessa tiedon yksikössä tapahtuneesta vaaratilanteesta.
<p>Lääkehoidon toteuttaja</p> <p>Lääkehoidon koulutuksen tutkinnossa saanut, esimerkiksi lähihoitaja</p> <p>On veloitettu lääkehoidon toteuttamiseen</p>	<ul style="list-style-type: none">• Oikeudet osallistua lääkehoitoon<ul style="list-style-type: none">○ luonnollista tietä annettavat lääkkeet (esim. tabletit /kapselit, inhalaatiot, silmätipat, korvatipat)○ ihonalaisena injektiona annosteltavat lääkkeet (esim. insuliini)○ lihaksen sisäisesti annosteltavat lääkkeet○ nenämahaletkuun / gastrostomialetkuun (PEG) toteutettava lääkehoito○ PKV- ja huumausaineeksi luokiteltujen lääkkeiden annostelu• Vastaa omalta osaltaan, että saa riittävän perehdytyksen lääkehoidon tehtäviin.

	<ul style="list-style-type: none">• Huolehtii oman osaamisen ylläpitämisestä ja osallistuu tarvittaessa koulutuksiin. On velvollinen ilmoittamaan työnantajalle, mikäli havaitsee osaamispuutteita.• Suorittaa osaamisen varmistamisen tehtävät (teoria ja käytäntö) työnantajan määrittelemällä tavalla.• Huolehtii, että osaamisen varmistamisen jälkeen myönnetty koulukohtainen lääkehoidon lupa on voimassa. Huolehtii, että oppilaskohtainen lupa lääkehoidon toteuttamiseen on voimassa.• Tarvittaessa laatii oppilaskohtaisen lääkehoitosopimuksen yhteistyössä huoltajan ja muiden ammattilaisten kanssa.• Vastaa huoltajan toimittamien oppilaskohtaisten lääkkeiden vastaanottamisesta, oikeasta ja turvallisesta säilyttämisestä sekä luovuttamisesta huoltajalle lääkehoidon tarpeen päätyttyä.• Lääkehoitoa toteuttaessaan vastaa siitä, että toimii lääkehoitosuunnitelman ja lääkehoitosopimuksen mukaisesti.• Seuraa ja arvioi annetun lääkkeen vaikutusta ja tarvittaessa kommunikoi havainnoistaan huoltajien kanssa.• Huolehtii annetun lääkehoidon kirjaamisesta seurantalomakkeelle. Kommunikoi huoltajien kanssa annetusta lääkehoidosta sovitun käytännön mukaisesti.• Ilmoittaa havaitsemastaan vaaratilanteesta (sekä poikkeama että läheltä piti -tilanne). Poikkeamatilanteesta (tapahtui oppilaalle) kommunikoidaan aina huoltajan kanssa.
<p>Lääkehoidon toteuttaja</p> <p>Ei lääkehoidon koulutusta tutkinnossa, kuten opettaja, avustaja, ohjaaja</p> <p>Henkilökohtainen suostumus lääkehoidon tehtäviin</p>	<ul style="list-style-type: none">• Työnantaja pyytää kirjallisen suostumuksen lääkehoidon tehtäviin• Oikeudet osallistua lääkehoitoon<ul style="list-style-type: none">○ luonnollista tietä annettavat lääkkeet (esim. tabletit /kapselit, inhalaatiot, silmätipat, korvatipat)• Yksittäistapauksissa ja tilannekohtaisen harkinnan mukaan<ul style="list-style-type: none">○ insuliini ihonalaisena injektiona○ nenämahaletkuun / gastrostomialetkuun (PEG) toteutettava lääkehoito○ PKV- ja huumausaineeksi luokiteltujen lääkkeiden annostelu• Vastaa omalta osaltaan, että saa riittävän perehdytyksen ja teoriakoulutuksen lääkehoidon toteuttamiseen.

	<ul style="list-style-type: none">• Huolehtii oman osaamisen ylläpitämisestä ja osallistuu tarvittaessa koulutuksiin. On velvollinen ilmoittamaan työnantajalle, mikäli havaitsee osaamispuutteita.• Suorittaa osaamisen varmistamisen tehtävät (teoria ja käytäntö) työnantajan määrittelemällä tavalla.• Huolehtii, että osaamisen varmistamisen jälkeen myönnetty yksikkökohtainen lääkehoidon lupa on voimassa (yksikön johtajan myöntämä). Huolehtii, että oppilaskohtainen lupa lääkehoidon toteuttamiseen on voimassa (huoltajan myöntämä).• Tarvittaessa laatii oppilaskohtaisen lääkehoitosopimuksen yhteistyössä huoltajan kanssa ja muiden ammattilaisten kanssa.• Vastaa huoltajan toimittamien oppilaskohtaisten lääkkeiden vastaanottamisesta, oikeasta ja turvallisesta säilyttämisestä sekä luovuttamisesta huoltajalle lääkehoidon tarpeen päätyttyä.• Lääkehoitoa toteuttaessaan vastaa siitä, että toimii lääkehoitosuunnitelman ja lääkehoitosopimuksen mukaisesti.• Seuraa ja arvioi annetun lääkkeen vaikutusta ja tarvittaessa kommunikoi havainnoistaan huoltajien kanssa• Huolehtii annetun lääkehoidon kirjaamisesta seurantalomakkeelle. Kommunikoi huoltajien kanssa annetusta lääkehoidosta sovitun käytännön mukaisesti.• Ilmoittaa havaitsemastaan vaaratilanteesta (sekä poikkeamat että läheltä piti -tilanteet). Poikkeamatilanteesta kommunikoidaan aina huoltajan kanssa.
Muu henkilöstö	<ul style="list-style-type: none">• Pääasiallisesti ei osallistu lääkehoidon toteuttamiseen• Lääkehoitoa saa ja tulee toteuttaa hätäensiaputilanteessa, vaikka lääkehoidon toteuttajalla ei olisikaan voimassa olevaa lääkehoidon lisäkoulutusta tai lääkelupaa, jos lääkeluvallista työntekijää ei ole välittömästi saatavilla. Hätäensiaputilanne on esim. epilepsiahoito, tai anafylaktinen reaktio, jossa adrenaliinin antaminen on hengen pelastavaa hoitoa. Hätäensiavussa käytettävien lääkkeiden käyttö ei edellytä kirjallista lupaa ja näyttöä, mutta lääkkeiden käyttöön on saatava perehdytys etukäteen.• On tietoinen lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta säilyttämisestä.

	<ul style="list-style-type: none">• On tietoinen kohtauslääkettä (esim. astma) tarvitsevan oppilaan lääkehoidon tarpeesta.• On tietoinen lääkehoidon tarpeen ja sen vaikuttavuuden arvioinnista ja seurannasta. Kertoo tarvittaessa havainnoistaan lääkehoidon toteuttamiseen osallistuvalla henkilökunnalle sekä huoltajille
Määräaikainen henkilöstö	<ul style="list-style-type: none">• Saa tarvittaessa koulutuksen ja perehdytyksen lääkehoidon toteuttamiseen, suorittaa osaamisen varmistamisen tehtävät ja saa Yksikkökohtaisen luvan osallistua lääkehoidon tehtäviin yksikössä vastaavalla tavalla kuin muut työntekijät, joilla on oikeus lääkehoidon toteuttamiseen. Huoltaja myöntää luvan oppilaskohtaisen lääkehoidon toteuttamiseen.
Opiskelija harjoittelussa	<ul style="list-style-type: none">• Ei osallistu lääkehoidon toteuttamiseen
Opiskelija tilapäisesti työsuhteessa	<ul style="list-style-type: none">• Ei osallistu lääkehoidon toteuttamiseen

5. Osaamisen varmistaminen ja lupa lääkehoidon toteuttamiseen

Työnantajan vastuulla on

- lääkehoidon osaamisvaatimusten ja osaamisen varmistaminen periaatteiden ja tehtävien määrittelymisen.
- Ylläpitää ja vahvistaa henkilöstön osaamista.
- Arvioida työntekijän kehitymis- ja koulutustarpeita vuosittain työelämäkeskustelussa.

Työntekijän vastuulla on

- suorittaa työnantajan määrittelemät koulutukset ja osaamisen varmistamisen tehtävät.
- noudattaa lääkehoitosuunnitelmaan kirjattuja periaatteita osaamisen varmistamisesta ja toimintatavoista.
- kehittää ammattitaitoaan ja osallistua työnantajan järjestämään täydennys- tai lisäkoulutukseen työajalla.

Työntekijä ei saa osallistua lääkehoidon tehtäviin, ennen kuin hän on saanut sekä yksikkökohtaisen että oppilaskohtaisen lääkehoidon luvan tässä lääkehoitosuunnitelmassa kuvatulla tavalla (Kuva 1).

Työntekijän osallistuminen lääkehoidon toteuttamiseen perusopetuksessa:		
☐ Luonnollista tietä annosteltavat lääkkeet, poislukien huumausaineeksi luokiteltavat lääkkeet ☐ Vaativa lääkehoito, esim. insuliinin annostelu, ADHD-lääkkeen antaminen, lääkehoidon toteuttaminen nenämaha- tai PEG-letkuun ☐ Hätäensiapulääkkeen antaminen		
	Työntekijällä on lääkehoidon koulutus (sosiaali- tai terveydenhuollon tutkinnosta tai erikseen suoritettu)	Työntekijällä ei ole lääkehoidon koulutusta
Työntekijän suostumus vaaditaan	Ei, on velvoitettu lääkehoidon toteuttamiseen	Kyllä
Työntekijä tarvitsee lääkehoidon lisäkoulutusta	Ei	Kyllä
Perehdytys lääkehoidon tehtäviin yksikössä	Kyllä Perehdytyksen antaa yksikön johtaja tai hänen valtuuttamansa työntekijä	
Osaamisen varmistaminen: Luonnollista tietä annosteltavat lääkkeet	Kyllä Kunta / kaupunki määrittelee periaatteet ja yksityiskohdat: <ul style="list-style-type: none"> • Teoriaosaaminen varmistetaan kirjallisesti ja/tai suullisesti • Käytännön osaaminen varmistetaan näytöillä tarvittaessa 	
Osaamisen varmistaminen: Vaativa lääkehoito	Kyllä Kunta / kaupunki määrittelee periaatteet ja yksityiskohdat: <ul style="list-style-type: none"> • Käytännön osaaminen varmistetaan näytöillä 	
Lupa osallistua lääkehoidon tehtäviin varhaiskasvatuksen yksikössä: Luvan allekirjoittaa yksikön johtaja. Jos paikallisesta yhteistyöstä on sovittu, luvan vaativan lääkehoidon toteuttamiseen voi myöntää hyvinvointialueen lääkäri.		
Perehdytys oppilaan lääkehoidon toteuttamiseen	Kyllä Perehdytyksen antaa huoltaja tai terveydenhuollon ammattihenkilö huoltajan konsultaatiopyynnön perusteella.	
Lupa osallistua oppilaskohtaisen lääkehoidon toteuttamiseen: Luvan allekirjoittaa huoltaja. Työntekijä tarvitsee sekä yksikkö- että oppilaskohtaisen luvan voidakseen osallistua oppilaan lääkehoidon toteuttamiseen.		
Hätäensiavun lääkehoidon toteuttaminen. Jokaisella työntekijällä (opiskelijoita lukuun ottamatta) on oltava valmius hätäensiavun toteuttamiseen, jos lääkeluvallista työntekijää ei ole välittömästi saatavilla. Työntekijät perehdytetään ennakoivasti mahdollisiin hätäensiavutilanteisiin ja hätäensiavun lääkkeen antamiseen. Perehdytys toimii lupana hätäensiavun lääkehoidon toteuttamiseen.		

Kuva 1. Lääkehoidon tehtäviin ja lääkehoidon toteuttamiseen oikeuttavan luvan saaminen

5.1. Osaamisvaatimukset

Perusopetuksessa lääkehoidon tehtäviin osallistuvien työntekijöiden osaamisvaatimukset arvioidaan ja määritellään kunta- ja edelleen tarvittaessa yksikkökohtaisesti. Osaamisvaatimukseen vaikuttaa henkilöstön rakenne sekä yksikössä läsnä olevien oppilaiden lääkehoidon vaativuuden taso.

Henkilöstön osaamisvaatimukset kunnan alueella:

- *Kunnassa ei ole perusopetuksen yksiköitä, joissa toteutetaan vaativaa tukea*
- *Perustasona on kouluttaa henkilöstö lääkehoidon peruskursilla (Mini-Las tai vastaava) sekä tarvittaessa PK, N -lisäkoulutuksella*
- *Osaaminen varmistetaan määräjain ja tarvittaessa lisäkoulutuksella*

Henkilöstön osaamisvaatimukset yksikössä:

- *Luhangan koulu on alakoulu, oppilaita esikoululaisista kuudenteen luokkaan. Lukuvuonna 2026–2027 -> oppilaita on 27.*
- *Henkilökunta on saanut koulutusta ja perehdytystä lääkehoidon toteuttamiseen. Syksyn 2026 aikana uusitaan verkkokoulutuksilla lääkehoidon teoriaopinnot/tentit (MiniLas tai vastaava sekä PKV, N lääkeosaaminen.*
- *Oppilailla ei ole erityistarpeita tällä hetkellä.*
- *Lääkkeitä on annettu pääosin luonnollista reittiä tarvittaessa.*
- *Vaativaa lääkettä on ollut myös ja näistä tyypillisimmät käytössä olevat lääkkeet ovat olleet insuliini*
- *PKV- tai huumausainelääkettä (ADHD:n lääkettä)*

5.2. Perehdytys

Työnantajan vastuulla on perehdyttää lääkehoidon tehtäviin osallistuvat työntekijät yksikkökohtaisiin toimintatapoihin. Työnantaja vastaa riittävästä perehdytyksestä kirjallisen perehdytysuunnitelman mukaisesti (Liite 1). Työntekijän saama perehdytys dokumentoidaan joko edellä mainittuun perehdytysuunnitelmaan tai muuhun perehdytyksen dokumentaatiojärjestelmään.

Työntekijät, jotka eivät osallistu lääkehoidon tehtäviin, mutta ovat veloitettuja toteuttamaan lääkettä hätäensiaputilanteissa (anafylaktinen reaktio ja epilepsia-kohtaus), on perehdytettävä hengen pelastavien hätäensiapulääkkeiden käyttöön ennakoivasti.

Työntekijän perehdytykseen kuuluu lääkehoitosuunnitelman lukeminen. Työntekijä vastaa myös itse koulukohtaisiin toimintatapoihin perehtymisestä. Yksikkökohtaisiin toimintatapoihin voi perehdyttää yksikön johtaja / rehtori tai hänen valtuuttamansa koulun työntekijä, jolla itsellä on lupa osallistua lääkehoidon tehtäviin.

Huoltajan vastuulla on perehdyttää yksikön henkilökuntaa oppilaskohtaiseen lääkehoitoon. (kts luku 4 Huoltajan vastuu).

Perehdytyksen toteutuminen

- *Huoltaja vastaa hoidon antajaa perehdytyksestä lääkehoidon tehtäviin*
- *perehdytys toteutetaan käytännössä perehdytyslomakkeen kysymysten avulla ennen lääkehoidon aloittamista*
- *työntekijäkohtaiset perehdytyslomakkeet säilytetään koulun tietoturvalisessä arkistossa tai sähköisessä tietojärjestelmässä*
- *hätäensiapuläkkeiden sijainti ja käyttö opastetaan ja kerrataan henkilökunnalle lukuvuoden alussa pidettävän turvallisuuskävelyn yhteydessä. Sijaisille perehdytyksen yhteydessä.*

5.3. Osaamisen varmistaminen

Työnantajan vastuulla on varmistaa lääkehoitoa toteuttavan henkilöstön osaaminen niistä lääkehoidon tehtävistä ja lääkkeiden antotavoista, joita työntekijät voivat joutua työvuoronsa aikana toteuttamaan. Kunnan perusopetuksen johto vastaa osaamisen varmistamisen mahdollistamisesta ja periaatteiden määrittelystä. Osaaminen varmistetaan dokumentoidusti (suullisesti ja/tai kirjallisesti) vähintään teorian hallitsemisesta, mutta tarvittaessa myös käytännön osaamisen osalta. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota käytännön osaamisen varmistamiseen vaativista lääkehoidon tehtävistä.

Jos kunnassa on osaamisen varmistamiseen liittyvää alueellista yhteistyötä terveydenhuollon toimijoiden kanssa, kuvataan se lääkehoitosuunnitelmaan. Yhteistyömuotoja voivat olla esimerkiksi lääkehoitoon liittyvän teoriakoulutuksen hankkiminen tai näyttöjen antaminen sekä vaativan lääkehoidon luvan allekirjoittaminen lääkärin toimesta.

5.3.1. Lääkehoidon koulutuksen saaneet ammattihenkilöt

Lääkehoidon koulutuksen saaneella ammattihenkilöllä tarkoitetaan terveyden- tai sosiaalihuollon tutkinnon suorittanutta työntekijää, jonka perustutkintoon on sisältynyt lääkehoidon koulutusta. Osaamisen varmistamiseen liittyvät suoritukset kirjataan lomakkeelle ”Lupa osallistua lääkehoidon tehtäviin – lääkehoitoon koulutettu työntekijä” (Liite 2).

Teoriaosaamisen varmistamisen käytännöt kunnan alueella:

- *Lääkehoidon peruskoulutus*
- *peruskoulutus päivitetään viiden vuoden välein ja näytöt tarvittaessa.*

Teoriaosaamisen varmistamisen käytännöt yksikössä:

- *Lääkeosaamisen teoriaosuuden lopputentti suoritetaan valvotusti*

Käytännön osaamisen varmistamisen käytännöt kunnan alueella:

- *Vaativaa lääkehoitoa ovat ne lääkinnälliset toimenpiteet, joissa lääkettä ei anneta luonnollista reittiä*
- *Käytännön näytön vastaanottajan tulee olla terveydenhuollon ammattilainen*
- *Huoltajan kanssa yhteistyötä tekevä hoitohenkilöstön edustaja antaa perehdytyksen sekä vastaanottaa näytön mahdollisuuksien mukaan*
- *Käytännön osaaminen varmistetaan koulutuksen päivityksellä viiden vuoden välein tai tarpeen mukaan*

5.3.2. Lääkehoitoon kouluttamaton henkilökunta

Jos työnantaja arvioi lääkehoitoon osallistumisen välttämättömäksi työntekijälle, jolla ei ole tutkinnossa lääkehoidon opintoja, tehtävä perustuu työntekijän henkilökohtaiseen kirjalliseen suostumukseen.

Työnantajan vastuulla on järjestää työntekijälle lääkehoidon koulutusta.

- Lääkehoidon teoriakoulutus voidaan hankkia esimerkiksi verkkokursseina tai paikallisena yhteistyönä lääkehoidon koulutusta tarjoavan oppilaitoksen tai hyvinvointialueen kanssa.
- Teoriakoulutuksen laajuus ja sisältö on arvioitava paikallisesti lääkehoidon vaativuustason mukaan.
- Lääkehoidon teoriakoulutuksen suorittamisen jälkeen, työntekijän teoria- ja käytännön osaaminen varmistetaan soveltuvalla tavalla.

Työntekijän suostumus ja koulutus sekä osaamisen varmistamiseen liittyvät suoritukset kirjataan lomakkeelle ”Lupa osallistua lääkehoidon tehtäviin – lääkehoitoon kouluttamaton työntekijä” (Liite 3).

5.4. Lupa lääkehoidon toteuttamiseen

Yksikkökohtaisten toimintatapojen perehdytyksen ja osaamisen varmistamisen jälkeen koulun rehtori myöntää luvan osallistua lääkehoidon tehtäviin johtamassaan yksikössä allekirjoittamalla lomakkeen, johon osaamisen varmistamiseen liittyvät tehtävät on kirjattu (liite 2 tai 3). Tämä lupa vaaditaan, vaikka lääkäri olisi allekirjoittanut luvan osallistua vaativan lääkehoidon toteuttamiseen.

Oppilaan yksilöllisen lääkehoitosopimuksen laatimisen ja riittävän perehdytyksen jälkeen huoltaja myöntää luvan huollettavansa lääkehoidon toteuttamiseen.

Työntekijä tarvitsee molemmat luvat ennen kuin hän voi osallistua oppilaan lääkehoidon toteuttamiseen.

6. Lääkehoidon prosessi

6.1. Oppilaan yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma eli lääkehoitosopimus

Oppilaan huoltaja ja koulun henkilöstö sopivat yhdessä lääkehoidon toteuttamisesta koulupäivän aikana. Oppilaan yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma perustuu oppilaan terveydentilaan ja lääkehoitoon liittyviin tietoihin.

Suunnitelma oppilaan yksilöllisestä lääkehoidosta kirjataan lääkehoitosopimukseen, jota laaditaan kaksi (2) kappaletta. Yksikössä lääkehoitosopimusta säilytetään viiden (5) vuoden ajan. Toinen sopimuksista annetaan huoltajalle. Lääkehoitosopimukseen kirjataan lääkehoidon turvallisen toteuttamisen kannalta huomioitavat asiat, ja siinä huomioidaan myös erityistilanteet ja ensiapukäytännöt, jos sellaiseen on tarvetta. Lääkehoitosopimukseen kirjataan niiden työntekijöiden nimet, jotka saavat osallistua oppilaan lääkehoitoon. Viestinvaihdossa on oltava riittävät ohjeet lääkehoidosta sekä työntekijän kuittaus / vahvistus, että viesti on vastaanotettu.

Lääkehoitosopimuksia on kaksi erilaista:

1. Oppilaan pitkäaikaisen lääkityksen lääkehoitosopimus (Liite 4)
2. Oppilaan lyhytaikaisen lääkehoidon lääkehoitosuunnitelma (Liite 5), jos oppilaalle määrätään kuuriluonteinen lääke, ja lääkehoidon toteuttaminen koulupäivän aikana on lääkehoidon onnistumisen kannalta välttämätöntä. Jos lääkehoidon toteuttaminen ei ole vaativaa, ja tilanne on akuutti sekä lyhytaikainen, on mahdollista, että lääkkeen annosta koulupäivän aikana sovitaan yhteisymmärryksessä työntekijän ja huoltajan kesken kirjallisesti muutoin kuin lääkehoitosopimuksella, esimerkiksi Wilma tai muun vastaavan viestisovelluksen välityksellä tai muulla tavoin kirjallisesti. Viestinvaihdossa on oltava riittävät ohjeet lääkehoidosta sekä työntekijän kuittaus / vahvistus, että viesti on vastaanotettu.

Läkehoidon toteutuminen koulupäivän aikana kirjataan erilliselle lomakkeelle (Liite 6).

Lääkehoitosopimuksen laativien henkilöiden on oltava läsnä, kun lääkehoitoon liittyvistä yksityiskohdista ja käytänteistä sovitaan. Oppilaskohtaisen lääkehoidon toteuttamiseen perehdytetyt ja valtuutetut työntekijät allekirjoittavat lääkehoitosopimuksen, ja allekirjoituksellaan he varmentavat saaneensa riittävän perehdytyksen lääkehoidon toteuttamiseen. Lääkehoitosopimuksen allekirjoittavat huoltaja ja koulun johtaja / rehtori sekä tarvittaessa terveydenhuollon ammattihenkilö (esim. diabeteshoitaja), jos hän osallistuu lääkehoidon perehdyttämiseen.

Koulun johtaja / rehtori vastaa kaikkien lomakkeiden säilyttämisestä tietosuoja-asetuksen mukaisesti siten, että niihin on tarvittaessa pääsy vain niillä henkilöillä, jotka ovat oikeutettuja näkemään lomakkeet.

Lääkehoitosopimuksen laatimisen ja allekirjoittamisen sekä tietoturvan huomioon ottavan säilyttämisen toimintatavat yksikössä:

- lääkehoitosopimus laaditaan huoltajan kanssa yhteistyössä

- *lääkehoitosopimukset ja lääkkeenantolomakkeet säilytetään tietoturvallisesti*

Toimintatavat yhteistyöstä huoltajien kanssa:

- Huoltajan kanssa laaditaan yhdessä lääkehoitosuunnitelma ja sovitaan käytänteet. Käydään läpi kaikkien osapuolten vastuut.

6.2. Lääkkeen säilyttäminen

Jos yksikön työntekijät osallistuvat lääkehoidon toteuttamiseen, huoltaja tuo tarvittavat lääkkeet ja niiden annosteluun tarvittavat välineet yksikköön säilytettäväksi **alkuperäispakkauksessa** siten, että lääkepakkauksessa on nähtävillä **turvallisen käytön kannalta tarvittavat tiedot**:

- oppilaan etu- ja sukunimi. Tunnistamisen varmistamiseksi lääkepakkaukseen voidaan kiinnittää oppilaan kuva.
- lääkkeen nimi ja vahvuus
- mihin aikaan lääkettä annetaan
- miten paljon lääkettä annetaan
- miten lääke annetaan. Erytishuomioita kiinnitetään niihin tilanteisiin, joissa lääkettä joudutaan ennen annostelua käsittelemään, esimerkiksi puolittamaan, liuottamaan tai murskaamaan
- lääkkeen avaamis- tai käytettävä viimeistään päivämäärä. Erytistä huomiota kiinnitetään niihin lääkevalmisteisiin, jotka säilyvät avaamisen jälkeen rajallisen ajan, esimerkiksi oraalinesteet. Yksikössä on sovittava, kumpaa kirjaamistapaa noudatetaan (kirjataanko valmisteeseen avaamis- vai käytettävä viimeistään päivämäärä). Sekaantumiskäytön välttämiseksi on käytettävä vain toista kirjaamistapaa.

Lääkkeet säilytetään yksikön tiloissa, lukitussa lääkekaapissa. Lääkkeet eivät saa olla kenen tahansa ulottuvilla ja erityisesti PKV- ja huumausainelääkkeiden säilyttämisessä huomioidaan mahdollinen väärinkäytön riski. Lääkkeitä ei saa jättää pöydälle tai näkyvälle paikalle siten, että ne voisivat olla ulkopuolisten aikuisten tai oppilaiden nähtävillä tai saatavilla. Jääkaappisäilytyksen vaativat lääkkeet voidaan säilyttää erillisessä, lukittavassa rasiassa.

Erytisesti ensiapulääkkeiden (adrenaliini-injektori allergisen reaktion hoitoon tai epilepsiahoitoon tarkoitettu lääke) säilyttäminen suunnitellaan siten, että ne ovat tarvittaessa helposti saatavilla, mutta niitä ei kukaan voi ottaa luvottomasti käyttöön.

Lääkehoidon tehtäviin perehdytetyt työntekijät vastaavat siitä, että lääkkeet säilytetään pakkaukseen kirjattujen säilytysolosuhteiden mukaisesti. Lääkkeiden säilyttämisessä huomioidaan kyseisen valmisteiden oikeat säilytysolosuhteet (jääkaappi (+2-+8°C) tai huoneenlämpö alle (25°C)). Lääkkeiden säilyttämisessä on myös varmistettava, etteivät ne altistu kosteudelle, valolle, pölylle tai muille epäpuhtauksille. Lääkehoitoon perehdytetyt työntekijät seuraavat ja valvovat säilytysolosuhteiden asianmukaisuutta säännöllisesti ja dokumentoidusti. Lääkkeiden säilytystilan lämpötilan valvontaan on suositeltavaa käyttää minimimaksimi lämpötilamittaria, josta on luettavissa lämpötilojen vaihteluväli. Huoneenlämpötilaa seurataan ja arvot kirjataan vähintään kerran viikossa. Jääkaapin lämpötilaa seurataan ja arvot kirjataan jokaisena työpäivänä. Jos lämpötilat poikkeavat raja-arvoista (kts. yllä) korjaavat toimenpiteet lämpötilojen palauttamiseksi raja-arvoihin aloitetaan välittömästi. Tällöin on myös arvioitava lääkkeen käyttökelpoisuus yhdessä huoltajan ja paikallisen apteekin kanssa.

Lääkehoidon tehtäviin perehdytetyt työntekijät vastaavat siitä, lääkkeiden käyttökelpoisuutta ja kestoaikaa seurataan säännöllisesti. Seurannan perusteella vanhentuneet, muutoin käyttökelvottomat tai tarpeettomat lääkkeet poistetaan lääkekaapista, ja annetaan huoltajalle, joka vastaa niiden asianmukaisesta käsittelystä. Huoltaja vastaa siitä, että tarvittaessa vanhentuneen lääkkeen tilalle tuodaan käyttökelpoinen lääke.

Jos jostain syystä lääkettä säilytetään oppilaan laukussa koulupäivän aikana, on syytä huomioida ja arvioida mahdollinen luvattoman- ja väärinkäytön käytön riski sekä lääkkeen asianmukaiset säilytysolosuhteet (esimerkiksi tilanteet, jossa insuliinikynän sisältävä laukku on ulkona pakkasessa tai helteessä).

Lääkkeiden säilyttämisen periaatteet ja toimintatavat yksikössä:

- *Lääkkeitä säilytetään tarvittaessa lukitussa kaapissa.*
- *hätäensiapulääkkeiden säilyttämisen käytännöt -> henkilökunnan huone, jääkaappi tai vaihtoehtoisesti oppilaalla voi olla itsellään myös repussa lääke. (määritellään sopimuksessa huoltajan kanssa tarkemmin)*
- *Kuinka lääkkeiden säilytyslämpötilan oikeellisuudesta huolehditaan? Kuka seurantaa tekee? Mihin lämpötila-arvot kirjataan? Miten toimitaan, jos lämpötila-arvot poikkeavat raja-arvoista.-> Oppilaan lääkehuollosta koulussa vastaava työntekijä seuraa ja kirjaa lämpötilaseurannan.*
- *Miten toimitaan, jos yksikössä säilytetään lääkkeitä, joiden säilyvyysaika avaamisen jälkeen on rajallinen? -> lääkkeeseen kirjataan avaamispäivämäärä!*
- *Miten varmistetaan, että oppilaiden lääkkeet eivät pääse sekaantumaan keskenään? -> Lääkkeissä tulee olla nimitarra/annostusohje paikallaan*
- *Miten usein lääkkeiden käyttökelpoisuus tarkistetaan? Kuka siitä vastaa? Minne dokumentoidaan, että tarkistaminen on suoritettu. -> pääsääntöisesti huoltaja tarkastaa!*

6.3. Lääkehoidon toteuttaminen ja lääkevaikutusten seuranta

Lääkehoitoa toteutetaan oppilaan yksiköllisen lääkehoitosopimuksen sallimissa rajoissa. Huoltajan vastuulla on perehdyttää, opastaa ja ohjata henkilökuntaa lääkkeiden oikeassa käytössä. Viimekädessä lääkkeenantaja on aina vastuussa antamastaan lääkkeestä. Huoltajan on oltava tietoinen, kuka henkilöstöön kuuluva oppilaan lääkehoitoa toteuttaa.

Aina ennen lääkkeen antamista, lääkkeen antaja tarkistaa

- oppilaan henkilöllisyyden. Jos oppilas kykenee kertomaan oman nimensä, sitä voidaan käyttää henkilöllisyyden varmistamisessa. Lääkkeen antaja tarkistaa, että lääkepakkauksessa on vastaavat henkilötiedot.
- oikea lääke
- oikea annos
- oikea lääkemuoto
- oikea antotapa
- Jos mahdollista, myös toinen henkilö tarkistaa lääkkeen, sen annoksen ja antotavan oikeellisuuden ennen oppilaalle antamista.

Lääkehoidon toteuttamisen hyvät toimintatavat

- Kädet pestään ja desinfioidaan ennen lääkehoidon toteuttamista
- Lääkkeisiin (esim. tabletteihin) ei kosketa paljain käsin
- Lääkkeet annostellaan niille tarkoitetuilla välineillä (lääkelasilla tai ruiskulla)
- Oraaliliuospullojen suuaukkoa tai ruiskun kärkeä ei kosketella
- Injektoiden annostelussa noudatetaan erityistä puhtautta.

Lääkkeen annon jälkeen sen vaikutuksia on seurattava. Lääkkeen vaikutusten arviointi sisältää lääkkeen toivotut vaikutukset, lääkkeen mahdollisesti aiheuttamat haitta- ja yhteisvaikutukset. Havainnot lääkevaikutuksista kirjataan ja/tai informoidaan huoltajalle lääkehoitosopimuksen laatimisen yhteydessä määritellyllä tavalla.

Pistovälineitä käytettäessä työhön liittyvät vaarat on selvitettävä ja arvioitava [Työturvallisuuslain 10§](#) mukaisesti.

Käytännön toimintatavat, joilla varmistetaan, että annettava lääke on määrätty kyseiselle oppilaalle:

- *Oppilaalle määrätty lääke säilytetään oikein*
- *Oppilaan lääke on hänelle nimellä merkitty ja sen annostus on ohjeistettu*
- *lääkehoitoa antava tai siinä avustava henkilö varmistaa, että lääke ja annostus on kyseiselle oppilaalle ja se on oikea*
- *Lääkkeen ottamisen tilanne on rauhallinen ja toimet toteutetaan tietoisesti*

- *Lääkehoitoa antava ja siinä avustava henkilö seuraa oppilaan vointia*

6.4. Lääkkeen annon kirjaaminen ja huoltajien informointi

Lääkehoitosopimuksen mukaisesti toteutettu lääkehoito kirjataan seurantalomakkeelle (Liite 6), joka arkistoidaan yksikössä viiden (5) vuoden ajan koulun johtajan / rehtorin määrittelemässä, tietosuoja-asetuksen mukaisessa paikassa. Lääkkeen antanut työntekijä on viimekädessä vastuussa toteutuneen lääkehoidon kirjaamisesta. Erillisistä lääkehoidon annon toteutumisen kirjaamistavoista voidaan sopia oppilaan yksiköllisessä lääkehoitosopimuksessa, esim. insuliinit voidaan kirjata huoltajan kanssa yhteistyössä sovitulla tavalla.

Pääasiassa keskushermostoon vaikuttavien ja huumausaineeksi luokiteltujen lääkkeiden annosta ja pakkauksessa jäljellä olevasta lääkemäärästä tehdään erillistä kulutuksen seurantaa. Seurannassa käytetään Oppilaan lääkehoidon toteuttamisen seurantalomaketta, jota käytetään lääkevalmiste kohtaisesti. Kun huoltaja toimittaa lääkkeen yksikköön, seurantalomakkeelle kirjataan toimitetun lääkkeen määrä yhdessä huoltajan kanssa siten, että molemmat pystyvät todentamaan toimitetun lääkkeiden määrän. Tarvittaessa toinen työntekijä varmentaa toimitetun lääkkeiden määrän. Kun lääkettä annetaan oppilaalle, seurantalomakkeen Huomioita-sarakkeeseen kirjataan annon jälkeen pakkaukseen jäljelle jäänyt lääkemäärä. Jos lääkkeet luovutetaan takaisin huoltajalle, seurantalomakkeelle kirjataan pakkauksessa jäljellä oleva, huoltajalle luovutettava lääkemäärä.

Päivän aikana toteutuneesta lääkehoidosta tiedotetaan huoltajaa hänen kanssaan sovitulla tavalla.

Lääkkeen annon kirjaamisen periaatteet ja käytännön toimintatavat:

- Kirjaamisen periaatteet sovitaan lääkehoitosuunnitelmassa tarpeen mukaan
- PKV- ja huumausaineeksi luokiteltujen lääkkeiden kulutuksen seurantakäytännöistä sovitaan
- Kirjaamisesta vastaa lääkkeen antaja

Huoltajien informoinnin periaatteet ja käytännön toimintatavat:

- Lääkehoidon toteuttaja huolehtii siitä, että oleellinen tieto lääkehoidon toteuttamisesta kulkeutuu huoltajalle asti

6.5. Vanhentuneiden tai tarpeettomien lääkkeiden käsittely

Vanhentuneet tai tarpeettomat lääkkeet tai käytetyt hoitotarvikkeet annetaan huoltajille, ja he vastaavat niiden asianmukaisesta toimittamisesta jätehuollon kuljetettavaksi tai apteekkiin. Injektiovälineet hävitetään siten, ettei pistotapaturman vaaraa synny jätteitä käsitteleville henkilöille. Esimerkiksi insuliinineulat kerätään muovipulloon, ja sen korkki laitetaan kiinni. Lääkehoitosopimuksen päättyessä jäljelle jääneiden lääkkeiden luovutus kirjataan Oppilaan lääkehoidon toteuttaminen - lomakkeelle (liite 6)

7. Lääkehoitoon liittyvät riskit ja riskilääkkeet

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä ja jatkuvia menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan toimintaan liittyviä riskejä sekä määritetään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi. Riskien tunnistamiseen voidaan käyttää esimerkiksi vaaratapahtumailmoitusmenettelystä saatua tietoa.

Taulukossa 1 on kuvattu perusopetukseen liittyviä mahdollisia riskitilanteita, jotka liittyvät toimintatapoihin. Perusopetuksen johdon ja viime kädessä yksikön vastuulla on täydentää taulukkoa ja kuvata toimintatapoja, joilla riskin realisoituminen voidaan välttää. Kyseistä riskitaulukkoa käytetään henkilökunnan perehdytyksessä.

Taulukko 1. Lääkehoitoon liittyvät riskit perusopetuksessa ja toimintatavat niiden välttämiseksi

Riski	Käytännönläheiset toimintatavat riskin välttämiseksi
Lääkkeen annosteluohje: Lääkkeestä tai sen oikeasta annostelusta ei ole saatavilla riittävästi tietoa, esim. oppilaan yksilöllinen lääkehoitosopimus puuttuu tai siinä olevat tiedot ovat puutteellisia tai lääkepakkauksessa ei ole riittävästi tietoa lääkkeen oikeasta annostelusta. Lääkkeen annostusohje muuttuu, mutta henkilökunnalla ei ole siitä tietoa (esim. insuliini).	<ul style="list-style-type: none"> - Lääkehoitosopimuksen olemassa- ja voimassaolo varmistetaan aina kun huoltaja tuo uuden lääkepakkauksen säilytettäväksi yksikköön. - Kun huoltaja tuo lääkkeen, varmistetaan, että lääkepakkauksessa on riittävästi tietoa lääkehoidon toteuttamisesta oikein - Huoltajaa tiedotetaan hänen vastuustaan tuoda välittömästi ilmi, jos lääkkeen annostus muuttuu. - Sovitaan, miten muuttuneesta annoksesta kommunikoidaan, ja mihin se kirjataan.
Lääkettä ei ole saatavilla: Huoltaja ei ole toimittanut tarvittavia lääkkeitä yksikössä säilytettäväksi.	<ul style="list-style-type: none"> - Huoltajaa informoidaan hänen vastuustaan lääkehoitosopimuksen laatimisen yhteydessä; vastuut annetaan hänelle kirjallisena. - Aina kun pakkauksesta käytetään lääkettä, huoltajaa informoidaan siitä, paljonko lääkettä on jäljellä

Virheellinen lääkkeen säilyttäminen: Yksikössä säilytettävänä oleva lääke on vanhentunut	<ul style="list-style-type: none">- Yksikössä on sovitut toimintatavat ja vastuut:• Lääkepakkauksen avaamis- tai käytettävä viimeistään päivämäärän kirjaamisesta, jos lääkevalmiste säilyy avattuna rajallisen ajan.• Kouluilla säilytettävien lääkkeiden käytettävä viimeistään päivämäärän tarkistamisesta säännöllisesti
Virheellinen lääkkeen säilyttäminen: Lääke muuttuu tehottomaksi väärin säilytysolosuhteiden vuoksi (esim. insuliinien liiallinen lämpeneminen tai jäätyminen)	<ul style="list-style-type: none">- Kouluilla valvotaan lääkkeiden säilytyslämpötiloja, erityistä huomioita kiinnitetään jääkaapin lämpötiloihin (+2-+8°C)- Kouluilla on määritelty, miten usein lääkkeiden säilytystilojen valvontaa tehdään, ja miten se dokumentoidaan- Jos lämpötiloissa havaitaan poikkeama, siihen puututaan välittömästi
Virheellinen lääkkeen säilyttäminen: Yksikköön säilytettäväksi tuotu lääke päätyy luvattomaan käyttöön	<ul style="list-style-type: none">- Toimintatavat riskin välttämiseksi huomioidaan erityisesti PKV- ja huumausainelääkkeiden säilytyksessä ja käytössä.- Lääkkeet säilytetään lukitussa kaapissa siten, että niihin on pääsy vain niillä henkilöillä, joilla on oikeus antaa kyseisiä lääkkeitä.- Kulutuksen seurannan käytännöt on perehdytetty kaikille lääkehoidon toteuttamiseen osallistuville työntekijöille- Lääkkeen antaminen kirjataan Oppilaan lääkehoidon toteuttaminen -lomakkeelle. Lomakkeella seurataan pakkaukseen jäljelle jäänyttä lääkemäärää.- Säännöllisesti tarkistetaan, että pakkauksessa on jäljellä käyttöä vastaava määrä lääkettä.
Virheellinen lääkkeenanto: Lääke annostellaan oppilaalle, jolle kyseistä lääkettä ei ole määrätty.	<ul style="list-style-type: none">- Lääkkeet on merkitty oppilaan tiedoilla, siten, että ne ovat helposti ja selkeästi löydettävissä lääkkeen antohetkellä, toimintatavassa huomioidaan erityisesti hätätilanteiden lääkitys- Lääkepakkaukseen on kiinnitetty oppilaan kuva- Jos mahdollista, ennen lääkkeen annostelua oppilasta pyydetään kertomaan oma nimi ja sitä tietoa verrataan lääkepakkauksessa olevaan nimeen. Tarvittaessa myös toista työntekijää voidaan pyytää varmistamaan oppilaan henkilöllisyys, jos oppilas ei itse pysty kommunikoimaan.
Virheellinen lääkkeenanto: Annetaan väärää lääkettä, lääke annostellaan väärällä annoksella tai käytetään väärää antoreittiä	<ul style="list-style-type: none">- Lääkehoitoon osallistuva henkilökunta on perehdytetty oppilaan lääkehoidon tarpeisiin.- Lääkkeen annostusohje on selkeästi kirjattu lääkepakkaukseen- Huoltajat perehdyttävät lääkehoitoa toteuttavan henkilöstön riittävällä tasolla- Lääkehoitosopimus on kirjattu riittävällä tarkkuudella
Virheellinen lääkkeenanto: enteraaliseen letkuun annosteltavaksi	<ul style="list-style-type: none">- Huoltaja perehdyttää henkilökunnan huolellisesti lääkehoidon toteuttamiseen

murskataan tai liuotetaan lääkevalmiste, joka tulisi niellä kokonaisena.	- <i>Jokaisen lääkkeen käsittelystä on selkeä ohjeistus</i>
Resurssit: Yksikössä ei ole paikalla henkilökuntaa, joka voisi lääkkeen annostella	- <i>huolellinen työvuorosuunnittelu</i> - <i>sijaisjärjestelyt</i> - <i>varahenkilön nimeäminen</i>

Oppilaan käyttämät lääkkeet voivat olla riskilääkkeitä, joiden virheellinen annostelu voi johtaa haittatapahtumaan. Erityisesti suuren riskin lääkkeiden virheannostelun seuraukset voivat olla vakavia (vakava haitta/vamma, joutuminen sairaalahoitoon tai kuolema). Samalta näyttävät lääkepakkaukset tai lääkevalmisteiden nimet voivat helposti sekaantua keskenään ja aiheuttaa haittatapahtuman.

Taulukossa 2 on kuvattu oppilaalla mahdollisesti käytössä olevia suuren riskin lääkkeitä, joiden virheannostelu estetään määrittelemällä turvalliset toimintatavat, joita henkilökunta noudattaa. Kunnan/koulun vastuulla on täydentää taulukkoa ja kuvata toimintatapoja, joilla riskin realisoituminen voidaan välttää. Kyseistä taulukkoa käytetään henkilökunnan perehdytyksessä.

Taulukko 2. Riskilääkkeet

Riskilääke	Keskeiset riskit	Toimintatavat riskin pienentämiseksi ja toimenpiteet, jos riski toteutuu
Insuliinit	<p>Yliannostelu tai annostelu väärälle oppilaalle voi aiheuttaa verensokerin hengenvaarallisen laskun.</p> <p>Insuliinin antamatta jättäminen voi johtaa verensokerin nousuun ja ketoasidoosiin.</p> <p>Insuliinikynän käyttö ja pistotekniikka vaativat perehtymistä.</p> <p>Insuliinivalmisteen virheelliset säilytysolosuhteet voivat johtaa tehon menettämiseen.</p> <p>Eri tavalla vaikuttavat insuliinit voivat mennä sekaisin samankaltaisten nimien ja pakkausten vuoksi.</p> <p>Diabeteksen hoito vaatii säännöllistä verensokerin seuranta ja arvoihin</p>	<p>Henkilökunta on koulutettu ja perehdytetty diabeteksen hoitoon ja insuliinihoidon periaatteisiin.</p> <p>Lääkehoitosopimus on huolellisesti laadittu ja siinä on riittävät tiedot hoidon toteutumisen kannalta.</p> <p>Käytössä oleva insuliinikynä on merkitty oppilaan tiedoilla. Merkintää ei tehdä korkkiin, jonka vaihtuminen tai irtoaminen on mahdollista.</p> <p>Aina ennen insuliinin pistämistä, varmistetaan luotettavasti, että insuliinia ollaan antamassa oikealle oppilaalle.</p> <p>Aina ennen insuliinin pistämistä varmistetaan luotettavasti, että annos on asetettu oikein.</p>

	<p>reagoimista. Annosta säädetään verensokeriseurannan mukaan → oikea hoito vaatii perehtyneisyyttä</p>	<p>Insuliinivalmisteiden säilytysolosuhteita valvotaan.</p> <p>Jos insuliinia on annosteltu väärälle oppilaalle, soitetaan välittömästi hätäkeskukseen 112</p>
<p>Parasetamoli</p>	<p>Maksavaurion riski jo pienillä yliannostuksilla, ja erityisesti toksisuus lisääntyy aliravitsemuksessa.</p> <p>Oppilaan itse aiheuttama tahallinen yliannos on mahdollinen. Yhteiskäyttö alkoholin kanssa lisää maksavaurion riskiä.</p>	<p>Lääkehoidon toteutuksessa varmistetaan, että lääkettä ei anneta liian lyhyellä antovälillä (esimerkiksi kaksi eri henkilöä antaa lääkkeen toisistaan tietämättä).</p> <p>Jos epäillään oppilaan aiheuttaneen tahallisen yliannoksen (parasetamoli tai mikä tahansa muu lääke), soitetaan välittömästi hätäkeskukseen 112.</p>
<p>Migreenin hoitoon tarkoitetut lääkkeet (ns. spesifiset migreenilääkkeet)</p>	<p>Lääke annostellaan akuutisti migreenikohtaukseen. Läkettä ei oteta ennaltaehkäisevästi.</p> <p>Lääke voi aiheuttaa ohimeneviä oireita kuten rintakipua ja puristavaa tuntemusta tai huimausta ja uneliaisuutta sekä pahoinvointia.</p> <p>Oppilaan itse aiheuttama tahallinen yliannos on mahdollinen. Yhteiskäyttö alkoholin kanssa lisää keskushermostovaikutusten riskiä.</p>	<p>Lääke annetaan oppilaalle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa migreenisäryn ilmaannuttua.</p> <p>Samaan kohtaukseen ei anneta toista annosta. Lisälääkityksen mahdollisuudet kuvataan oppilaan yksilölliseen lääkehoitosopimukseen.</p>
<p>Epilepsiahoitoon tarkoitetut lääkkeet (esim. Buccolam)</p>	<p>Työntekijät eivät huomaa tai tunnista epilepsiahoitoa ja kohtauslääkkeen anto viivästyy.</p> <p>Lääke annostellaan liian nopeasti tai väärällä tekniikalla, joka aiheuttaa riskin lääkkeen joutumisesta hengitysteihin.</p> <p>Lääkkeeseen liittyy väärinkäyttöriski.</p>	<p>Henkilökunnan on oltava perehtyneitä kohtauslääkkeen oikeaan antotapaan. Lääke annostellaan hitaasti ikenen ja posken väliseen tilaan. Tarvittaessa puolet annoksesta annostellaan hitaasti toiselle puolelle suuta.</p> <p>Jos kohtaus ei pääty 10 minuutin kuluessa lääkkeen annosta, soitetaan hätäkeskukseen 112. Lääkkeen annosta ja annoksesta on kerrottava ensiapua antamaan tulevien terveydenhuollon ammattilaisille.</p>

8. Lääkehoidon haitta- ja vaaratapahtumissa toimiminen

Yksikössä tunnistetaan mahdolliset lääkehoidon haitta- ja vaaratapahtumatilanteet sekä luodaan selkeät toimintamallit vaaratilanteiden ennaltaehkäisyyn sekä vaaratapahtumatilanteessa toimimiseen. Mahdolliset vaaratilanteet ja turvalliset toimintamallit kuvataan taulukkoon 1 ja toimintamallit perehdytetään lääkehoitoon osallistuva henkilökunnalle. Tarvittaessa toimintamalleista tiedotetaan myös muita työntekijöitä, joiden on niistä oltava tietoisia.

Lääkehoidon haitta- ja poikkeamatilanteessa suoritetaan **ensin välittömät, oppilaan turvallisuuden varmistavat toimenpiteet**:

- Hälytetään apua. Tarvittaessa otetaan yhteyttä hätäkeskukseen tai ensiapuun.
- Toimitaan saatujen ohjeiden mukaisesti.
- Selvitetään vaaratilanteen aiheuttanut lääkeaine ja sen annos.
- Tehdään muut mahdolliset vaaran poistavat tai korjaavat toimenpiteet

Vaaratilanteesta, joka tapahtuu oppilaalle, on aina ilmoitettava huoltajalle. Läheltä piti -tilanteesta ilmoitusvelvollisuutta ei ole.

Kun akuutti tilanne on ohi, henkilökunta ilmoittaa vaaratilanteesta paikallisen menettelytavan mukaisesti. Ilmoittamisessa voidaan käyttää lomaketta, joka on tämän lääkehoitosuunnitelman liite 7 **tai** käytetään muuta paikallisesti sovittua tapaa ilmoittaa vaaratilanteesta. Vaaratilanneilmoitus laaditaan myös läheltä piti -tilanteissa. Jos henkilökunta tekee havainnon riskistä, joka saattaisi aiheuttaa vaaratilanteen, on niistäkin syytä ilmoittaa, jotta riskiin päästään puuttumaan ennen kuin se aiheuttaa vahinkoa oppilaalle.

Ilmoituksen sisältö:

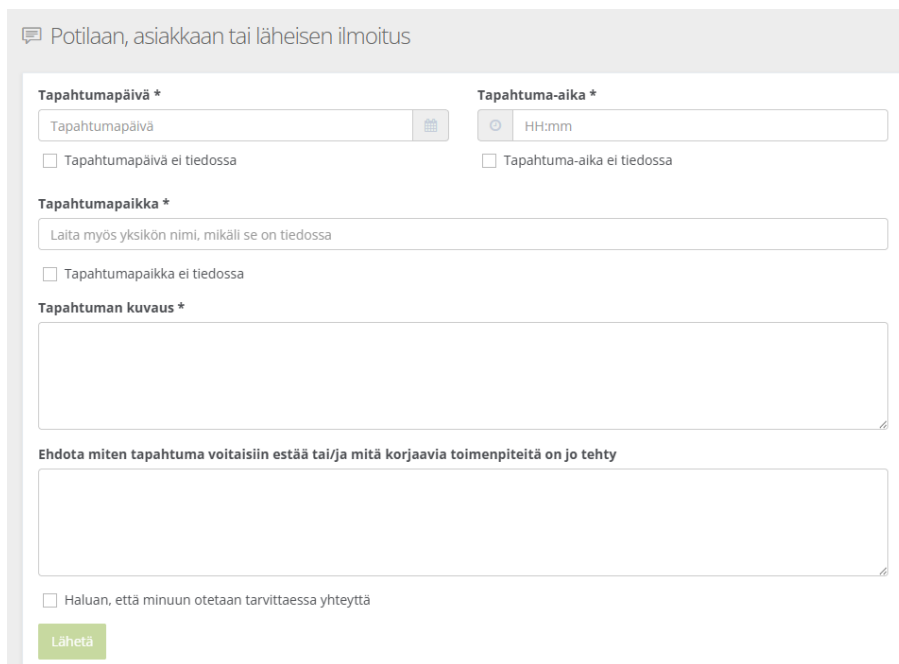
- kuvaus vaaratilanteesta (mitä tapahtui, mitkä tapahtumat johtivat vaaratilanteeseen)
- mitä vaikutuksia vaaratilanteella oli oppilaan vointiin
- tapahtumaan myötävaikuttaneet tekijät
- miten vaaratilanne hoidettiin
- ehdotus, miten tapahtuma voitaisiin jatkossa estää

Koulun rehtori vastaa vaaratilanneilmoitusten käsittelystä, ja hän kutsuu mukaan työntekijät, joiden osallistumisen käsittelyyn hän katsoo tarpeelliseksi. Käsittelyn tarkoituksena on tunnistaa tapahtumaan johtaneet juurisyyt ja myötävaikuttaneet tekijät sekä suunnitella tarvittavat toimenpiteet, joilla vastaava tapahtuma voidaan jatkossa välttää. Ilmoituksen käsittelyn aikana voi olla tarpeen kysyä henkilökunnalta lisätietoja tapahtumasta, ja henkilökunta on velvoitettu vastaamaan heille esitettyyn lisätietopyyntöön. Vaaratilanteessa mukana ollutta työntekijää ei syyllistetä, vaan käsittelyssä keskitytään arvioimaan toimintatapoja ja ohjeita. Käsittelyn aikana

tunnistetut ja suunnitellut kehittämistoimenpiteet perehdytetään kaikille lääkehoitoon osallistuville.

Käsitellyt ilmoitukset käydään säännöllisesti läpi henkilökunnan kanssa. Toimenpiteen tarkoituksena on keskustella avoimesti tapahtuneesta ja pyrkiä kiinnittämään henkilökunnan huomioita vaaratilanteen aiheuttaneeseen riskiin, jotta vastaavanlainen tapahtuma voidaan jatkossa välttää.

Koulun johtaja / rehtori vastaa vaaratilanneilmoituksen tiedoksiannosta kunnan perusopetuksesta vastaavalle teholle. Tilannekohtaisesti arvioituna, vaaratilanne tuodaan välittömästi tiedoksi myös hyvinvointialueen yhteistyötaholle. Erityisesti, jos vaaratilanne on syntynyt lääkehoitosuunnitelmaan kirjatun toimintatavan mukaisesti toimiessa, on siitä ilmoitettava hyvinvointialueelle. Yksittäinen vaaratilanneilmoitus lähetetään tiedoksi hyvinvointialueelle [Hyvaks-verkkosivuilta](#) löytyvällä sähköisellä lomakkeella (Kuva 2).

Kuva 2. Yksittäisen tapahtuman vaaratilanneilmoitus, joka annetaan tiedoksi hyvinvointialueelle.

Kunnan perusopetuksen johto laatii vähintään kaksi kertaa vuodessa koosteen alueen yksiköissä tapahtuneista vaaratilanteista, ja lähettää sen sähköpostilla hyvinvointialueen edustajille lääkitysturvallisuuskoordinaattori Asta Kähköselle (asta.kahkonen@hyvaks.fi) ja asiakas- ja potilasturvallisuusasiantuntija Tuula Saarikoskelle (tuula.saarikoski@hyvaks.fi).

Vaaratapahtumatilanteessa toimiminen:

- *Henkilökunta ilmoittaa vakavista vaaratilanteista ensin huoltajalle, koulunjohtajalle ja*

- *Perusopetuksen yksiköissä tapahtuneet vaaratilanteet tuodaan tietoon myös kunnan hyvinvointijohtajalle ja hän vastaa ilmoituksen lähettämisestä kahdesti vuodessa hyvinvointialueelle.*

9. LIITTEET

Liite 1. Lääkehoidon perehdytyslomake – perusopetus

Perehdytettävä asia	Suoritettu (perehtyjän ja perehdyttäjän allekirjoitukset + pvm)
Lääkehoitosuunnitelma <ul style="list-style-type: none"> • Yksikön lääkehoitosuunnitelmaan perehtyminen 	
Lääkehoito-osaaminen ja sen varmistaminen <ul style="list-style-type: none"> • Lääkehoitoon kouluttautuminen • Lääkehoidon teoria- ja käytännön osaamisen varmistamisen käytännöt • Lääkehoitoon osallistumisen luvat <ul style="list-style-type: none"> ○ Yksikkökohtainen lupa (myöntäjänä varhaiskasvatuksen yksikön johtaja) ○ Oppilaskohtainen lupa (myöntäjänä huoltaja) 	
Lääkitysturvallisuus <ul style="list-style-type: none"> • Lääkehoidon toteuttamisen toimintatavat yksikössä • Yksikössä toteutettavaan lääkehoitoon liittyvät mahdolliset riskit • Riskilääkkeet 	
Lääkkeiden säilytyskäytännöt <ul style="list-style-type: none"> • Lääkkeiden säilytystilat • Lukitukset, kulkuoikeudet, avainten säilyttäminen • Lääkkeiden merkitsemiskäytännöt • Lääkkeiden säilytyslämpötilojen seuranta • Lääkkeiden kestoaikaseurannan käytännöt • Lääkkeiden luovutusikäytännöt lääkehoitosopimuksen päättyessä 	
Lääkehoidon toteuttamisen käytännöt <ul style="list-style-type: none"> • Lääkkeiden käsittelyn aseptiikka (mm. käsihygienia) • Oppilaan tunnistaminen • Oikean lääkkeen ja annoksen varmistaminen • Lääkkeen antotavat ja niissä huomioitavat asiat (esim. suun kautta, ihonalaisena injektiona, inhalaationa) • Lääkevalmisteen liuottaminen, murskaaminen, puolittaminen, kapselien avaaminen (jos lääkehoidon toteuttamisen kannalta tarpeellista) • Lääkehoidon toteuttaminen nenämaha- tai PEG-letkuun (jos tarpeellista) • Rajallisesti avattuna tai huoneenlämmössä säilyvät valmisteet ja niiden merkitseminen • Toteutetun lääkehoidon kirjaaminen • Lääkehoidon vaikutusten seuranta ja kirjaaminen 	

<ul style="list-style-type: none"> • Yhteistyö- ja viestintäkäytännöt huoltajien kanssa 	
PKV-lääkkeiden ja/tai huumausaineiksi luokiteltujen lääkkeiden käsittely <ul style="list-style-type: none"> • Käsittelyyn oikeutetut henkilöt • Kulutusseurannan käytännöt 	
Hätäensiaputilanteet <ul style="list-style-type: none"> • Mahdolliset hätäensiaputilanteet • Hätäensiapulääkkeiden säilyttäminen • Hätäensiapulääkkeen antaminen, mm. oikea annos ja antotapa • Muu hätäensiaputilanteessa toimimiseen liittyvä ohjeistus 	
Lääketiedon lähteet <ul style="list-style-type: none"> • Fimean lääkehaku • Duodecim Terveyskirjasto 	
Lääkehoidon haitta- ja vaaratapahtumatilanteet <ul style="list-style-type: none"> • Toimintatavat tilanteissa, jos lääkettä annostellaan poikkeavasti • Huoltajalle kertominen • Haitta- ja vaaratapahtumien (läheltä piti tilanteet ja oppilaalle tapahtuneet) raportointikäytännöt 	
Lääkkeiden väärinkäyttötilanteet <ul style="list-style-type: none"> • Lääkkeiden väärinkäytön ennaltaehkäisy • Väärinkäyttöepäilytilanteissa toimiminen 	

Lääkehoidon tehtävien perehdytys on suoritettu	Päivämäärä
Perehtyjän allekirjoitus, allekirjoitus	
Perehtyjän esihenkilö, allekirjoitus	

Liite 2. Lupa osallistua lääkehoidon tehtäviin - lääkehoitoon koulutettu työntekijä

Perusopetuksen yksikkö	
Luvan saaja, työntekijän nimi	Ammattitutkinto:
Työntekijän oikeudet osallistua lääkehoitoon Rastitetaan ne lääkehoidon tavat, johon tämä lupa oikeuttaa	<ul style="list-style-type: none">○ Luonnollista tietä annosteltavat lääkkeet<ul style="list-style-type: none">○ Suun kautta tai suun limakalvolle○ Silmään○ Nenään○ Korvaan○ Inhaloiden keuhkoihin○ Peräsuoleen○ Iholle○ Insuliini tai muu ihonalaisena injektiona toteutettava lääkehoito○ Lihaksen sisäisesti annosteltava lääkehoito○ Pääasiassa keskushermostoon vaikuttavien (PKV) tai huumausainelääkkeiden lääkehoito○ Lääkehoidon toteuttaminen nenämaha- tai PEG-letkuun
Lääkehoidon teoriaosaamisen varmistaminen (yksityiskohdat kirjataan lomakkeen toiselle puolelle): Työntekijä on osoittanut teoriaosaamista suorittamalla vaaditut tentit Suorituspäivämäärä:	
Käytännön osaamisen varmistaminen (yksityiskohdat kirjataan lomakkeen toiselle puolelle): Työntekijä on osoittanut käytännön osaamista suorittamalla vaaditut näytöt Suorituspäivämäärä:	
Myönnän työntekijälle luvan osallistua lääkehoidon tehtäviin johtamassani yksikössä. Oppilaskohtaisen lääkehoidon toteuttaminen vaatii oppilaskohtaisen luvan, jonka myöntää huoltaja. Lupa kirjataan oppilaan lääkehoitosopimukseen.	
Yksikön johtajan / rehtorin nimi ja allekirjoitus	Päivämäärä:
Lupa on voimassa ___ / ___ / 20 saakka, jolloin työntekijän on osoitettava osaaminen uudelleen. Alkuperäisen luvan säilyttää työntekijä. Työnantaja säilyttää luvan kopion. Sekä työntekijän että työnantajan vastuulla on valvoa, että työntekijän asianmukaiset lääkehoidon luvat ovat voimassa hänen osallistuessaan lääkehoidon tehtäviin.	

Käytännön osaamisen varmistaminen		Työntekijä on suorittanut seuraavat käytännön näytöt	
Näytön nimi:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:
Näytön nimi:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:
Näytön nimi:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:
Näytön nimi:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:
Näytön nimi:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:

Liite 3. Lupa osallistua lääkehoidon tehtäviin - lääkehoitoon kouluttamaton työntekijä

Perusopetuksen yksikkö	
Luvan saaja, työntekijän nimi	Ammattitutkinto:
Työntekijän suostumus lääkehoidon tehtäviin:	Työntekijän allekirjoitus ja päivämäärä:
Työntekijän oikeudet osallistua lääkehoitoon Rastitetaan ne lääkehoidon tavat, johon tämä lääkelupa oikeuttaa	<ul style="list-style-type: none">○ Luonnollista tietä annosteltavat lääkkeet<ul style="list-style-type: none">○ Suun kautta tai suun limakalvolle○ Silmään○ Nenään○ Korvaan○ Inhaloiden keuhkoihin○ Peräsuoleen○ IholleYksittäistapauksissa ja harkinnan mukaan:<ul style="list-style-type: none">○ Insuliini tai muu ihonalaisena injektiona toteutettava lääkehoito○ Pääasiassa keskushermostoon vaikuttavien (PKV) tai huumausainelääkkeiden lääkehoito○ Lääkehoidon toteuttaminen nenämaha tai PEG-letkuun
Työnantajan vastuulla on järjestää työntekijälle riittävä lääkehoidon koulutus. Lääkehoidon koulutuksen nimi: Suorituspäivämäärä: Koulutus on suoritettu hyväksytysti, vahvistajan allekirjoitus ja nimen selvennys:	
Lääkehoidon teoriaosaamisen varmistaminen (yksityiskohdat kirjataan lomakkeen toiselle puolelle): Työntekijä on osoittanut teoriaosaamista suorittamalla vaaditut tentit Suorituspäivämäärä:	
Käytännön osaamisen varmistaminen (yksityiskohdat kirjataan lomakkeen toiselle puolelle): Työntekijä on osoittanut käytännön osaamista suorittamalla vaaditut näytöt Suorituspäivämäärä:	
Myönnän työntekijälle luvan osallistua lääkehoidon tehtäviin johtamassani yksikössä. Oppilaskohtaisen lääkehoidon toteuttaminen vaatii oppilaskohtaisen luvan, jonka myöntää huoltaja. Lupa kirjataan oppilaan lääkehoitosopimukseen.	
Yksikön johtajan nimi ja allekirjoitus	Päivämäärä:
Lupa on voimassa ____ / ____ / 20 saakka, jolloin työntekijän on osoitettava osaaminen uudelleen. Alkuperäisen luvan säilyttää työntekijä. Työnantaja säilyttää luvan kopion. Sekä työntekijän että työnantajan vastuulla on valvoa, että työntekijän asianmukaiset lääkehoidon luvat ovat voimassa hänen osallistuessaan lääkehoidon tehtäviin.	

Liite 3. Lääkehoidon teoriaosaamisen varmistaminen	Työntekijä on suorittanut seuraavat kurssit ja niiden tentit:
Teoriakurssin / tentin nimi: Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Teoriakurssin / tentin nimi: Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:
Teoriakurssin / tentin nimi: Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Teoriakurssin / tentin nimi: Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:
Teoriakurssin / tentin nimi: Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Teoriakurssin / tentin nimi: Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:

Liite 3. Käytännön osaamisen varmistaminen		Työntekijä on suorittanut seuraavat käytännön näytöt	
Näytön nimi:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:
Näytön nimi:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:
Näytön nimi:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:
Näytön nimi:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:
Näytön nimi:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:	Hyväksytty ☐ Hylätty ☐ Suorituspäivämäärä: Suorituksen vahvistajan allekirjoitus:

Liite 4. OPPILAAN PITKÄAIKAISEN LÄÄKITYKSEN LÄÄKEHOITOSOPIMUS

Tätä sopimus pohjaa käytetään, kun oppilaalla on pitkäaikainen sairaus, jonka hoitaminen vaatii välttämätöntä lääkehoitoa hoitopäivän aikana esim. diabetes, allergia, astma, epilepsia. Lomakkeita laaditaan kaksi (2) kappaletta, joista kopio annetaan huoltajalle/huoltajille ja alkuperäinen säilytetään yksikössä viiden (5) vuoden ajan tietoturvalisessa paikassa.

<u>Oppilaan nimi</u>	<u>Syntymäaika</u>
<u>Huoltajan nimi/nimet ja puhelinnumero</u>	
<u>Yksikön tiedot</u>	

Oppilaan lääkkeet ja lääkehoito	
Lääkkeen käyttötarkoitus / lääkityksen syy:	
Lääkkeen nimi ja vahvuus:	
Lääkkeen annostusohje: (annos, antoaika, antotapa ja muut lääkkeen antoon liittyvät tiedot). Miten toimitaan, jos annostusohje muuttuu sopimuksen voimassaolon aikana:	
Lääkkeen vaikutuksen seurantaohjeet:	
Muuta huomioitavaa, esim. lääkkeen mahdolliset haittavaikutukset:	
Lääkkeen säilytysohje:	
Menettelytapa poikkeustilanteissa, esim. retkillä:	
Tilanteet, joissa huoltajaan otetaan aina yhteyttä:	

Lääkehoitosopimus on voimassa: ____ / ____ 20____ alkaen lukuvuoden päättymiseen asti

LUPA OPPILASKOHTAISEN LÄÄKEHOIDON TOTEUTTAMISEEN KOULUPÄIVÄN AIKANA

Huoltaja ja/tai terveydenhuollon ammattihenkilö on perehdyttänyt seuraavat yksikön työntekijät oppilaan lääkehoidon toteuttamiseen, ja varmistunut heidän osaamisestaan. Allekirjoituksellaan huoltaja ja/tai terveydenhuollon ammattihenkilö vahvistaa, että alle nimetyt työntekijät saavat toteuttaa lääkehoitoa huollettavalle tähän sopimukseen kirjattujen yksityiskohtien mukaisesti. Työntekijä on velvollinen noudattamaan tähän sopimukseen kirjattuja yksityiskohtia. Lääkehoitosopimusta laadittaessa on sovittu, millä keinoilla koulupäivän aikana tapahtuneesta lääkkeenannosta tiedotetaan huoltajaa.

OPPILAAN LÄÄKEHOITOA SAAVAT TOTEUTTAA SEURAAVAT HENKILÖT:

Työntekijän nimi, ammattinimike	Työntekijän allekirjoitus

ALLEKIRJOITUKSET:

Oppilaan huoltaja, nimi	Päivämäärä: Allekirjoitus:
Muu perehdyttäjä nimi ja ammattinimike	Päivämäärä: Allekirjoitus:
Yksikön johtaja, nimi	Päivämäärä: Allekirjoitus:

Tiedote: huoltaja rooli ja vastuu

- Kertoa heti koulun alkaessa oppilaan terveyteen liittyvistä seikoista, kuten kroonisista sairauksista, jotka voivat vaikuttaa hänen turvallisuuteensa hoitopäivän aikana.
- Kertoa kaikista muutoksista, jotka vaikuttavat oppilaan turvallisuuteen, kuten voinnissa tai lääkeshoidossa tapahtuneet muutokset.
- Laatia yhteistyössä yksikön henkilökunnan kanssa lääkehoitosopimus, joka ohjaa lääkeshoidon toteuttamista koulupäivän aikana.
- Perehdyttää henkilökuntaa lääkkeiden oikeaan säilyttämiseen, käyttöön ja annosteluun. Lääkeshoidon vaativuustasosta riippuen, huoltaja voi perehdyttää yhden työntekijän lääkeshoidon toteuttamiseen, ja antaa hänelle luvan perehdyttää muita työntekijöitä, jos sille on tarvetta.
- Myöntää lupa oppilaskohtaisen lääkeshoidon toteuttamiseen.
- Konsultoida tarvittaessa muita ammattilaisia (esim. diabeteshoitaja, kuntoutusohjaaja), ja pyytää heitä osallistumaan lääkehoitosopimuksen laatimiseen sekä lääkeshoidon toteuttamisen perehdyttämiseen.
- Toimittaa tarvittavat lääkkeet ja niiden annosteluun soveltuvat välineet säilytettäväksi yksikön tiloihin alkuperäispakkauksessa ja oppilaan tunnistetiedoilla merkittynä.
- Huolehtia vanhentuneiden tai muutoin tarpeettomien lääkkeiden sekä lääkkeiden annostelussa tarvittavien välineiden toimittamisesta jätehuollon kuljetettavaksi tai hävitettäväksi paikalliseen apteekkiin.

Liite 5. OPPILAAN LYHYTAIKAISEN LÄÄKITYKSEN LÄÄKEHOITOSOPIMUS

Tätä sopimus pohjaa käytetään, kun oppilaalla on sairaus, jonka hoitaminen vaatii tilapäistä, mutta lääkehoidon onnistumisen kannalta välttämätöntä lääkehoidon toteuttamista hoitopäivän aikana, esimerkiksi antibioottikuuri. Lomakkeita laaditaan kaksi (2) kappaletta, joista toinen annetaan huoltajalle ja toinen säilytetään koulussa / oppilaitoksessa viiden (5) vuoden ajan tietoturvalisessa paikassa.

<u>Oppilaan nimi</u>	<u>Syntymäaika</u>
<u>Huoltajan nimi/nimet ja puhelinnumero</u>	
<u>Yksikön tiedot</u>	

Oppilaan lääkkeet ja lääkehoito	
Lääkkeen käyttötarkoitus / lääkityksen syy:	
Lääkkeen nimi ja vahvuus:	
Lääkkeen annostusohje: (annos, antoaika, antotapa ja muut lääkkeen antoon liittyvät tiedot) Miten toimitaan, jos annostusohje muuttuu sopimuksen voimassaolon aikana:	
Lääkkeen vaikutuksen seurantaohjeet:	
Muuta huomioitavaa, esim. lääkkeen mahdolliset haittavaikutukset:	
Lääkkeen säilytysohje:	
Menettelytapa poikkeustilanteissa, esim. retkillä:	
Tilanteet, joissa huoltajaan otetaan aina yhteyttä:	

Lääkehoitosopimus on voimassa ajanjaksolla: ____ / ____ 20 ____ - ____ / ____ 20 ____

LUPA OPPILASKOHTAISEN LÄÄKEHOIDON TOTEUTTAMISEEN KOULUPÄIVÄN AIKANA

Huoltaja ja/tai terveydenhuollon ammattihenkilö on perehdyttänyt seuraavat yksikön työntekijät oppilaan lääkehoidon toteuttamiseen, ja varmistunut heidän osaamisestaan. Allekirjoituksellaan huoltaja ja/tai terveydenhuollon ammattihenkilö vahvistaa, että alle nimetyt työntekijät saavat toteuttaa lääkehoitoa huollettavalle tähän sopimukseen kirjattujen yksityiskohtien mukaisesti. Työntekijä on velvollinen noudattamaan tähän sopimukseen kirjattuja yksityiskohtia. Lääkehoitosopimusta laadittaessa on sovittu, millä keinoilla koulupäivän aikana tapahtuneesta lääkkeenannosta tiedotetaan huoltajaa.

OPPILAAN LÄÄKEHOITOA SAAVAT TOTEUTTAA SEURAAVAT HENKILÖT:

Työntekijän nimi, ammattinimike	Työntekijän allekirjoitus

ALLEKIRJOITUKSET

Oppilaan huoltaja, nimi	Päivämäärä: Allekirjoitus:
Muu perehdyttäjä nimi ja ammattinimike	Päivämäärä: Allekirjoitus:
Varhaiskasvatuksen yksikön johtaja, nimi	Päivämäärä: Allekirjoitus:

Tiedote: Huoltaja rooli ja vastuu

- Kertoa heti koulun alkaessa oppilaan terveyteen liittyvistä seikoista, kuten kroonisista sairauksista, jotka voivat vaikuttaa hänen turvallisuuteensa hoitopäivän aikana.
- Kertoa kaikista muutoksista, jotka vaikuttavat oppilaan turvallisuuteen, kuten voinnissa tai lääkeshoidossa tapahtuneet muutokset.
- Laatia yhteistyössä yksikön henkilökunnan kanssa lääkehoitosopimus, joka ohjaa lääkeshoidon toteuttamista koulupäivän aikana.
- Perehdyttää henkilökuntaa lääkkeiden oikeaan säilyttämiseen, käyttöön ja annosteluun.
- Myöntää lupa oppilaskohtaisen lääkeshoidon toteuttamiseen.
- Konsultoida tarvittaessa muita ammattilaisia (esim. diabeteshoitaja, kuntoutusohjaaja), ja pyytää heitä osallistumaan lääkehoitosopimuksen laatimiseen sekä lääkeshoidon toteuttamisen perehdyttämiseen.
- Toimittaa tarvittavat lääkkeet ja niiden annosteluun soveltuvat välineet säilytettäväksi yksikön tiloihin alkuperäispakkauksessa ja oppilaan tunnistetiedoilla merkittynä.
- Huolehtia vanhentuneiden tai muutoin tarpeettomien lääkkeiden sekä lääkkeiden annostelussa tarvittavien välineiden toimittamisesta jätehuollon kuljetettavaksi tai hävitettäväksi paikalliseen apteekkiin.

Lääkehoitosopimuksen päättyessä tai lääkkeiden vanhentuessa jäljelle jääneet lääkkeet palautetaan huoltajalle.

Palautettujen lääkkeiden tiedot (vähintään lääkevalmisteen nimi, vahvuus ja jäljellä oleva määrä):

Lääkkeet vastaanottanut huoltaja, nimi	Päivämäärä: Allekirjoitus:
Lääkkeet luovuttanut työntekijä, nimi	Päivämäärä: Allekirjoitus:

Liite 7. VAARATILANTEEN RAPORTOINTI

Työntekijä laatii havaitsemastaan vaaratilanteesta raportin, joka toimitetaan vaaratilanteiden käsittelystä vastaavalle henkilölle (yksikön johtaja). Käsittelyssä ilmenneet asiat käydään läpi yksikön työntekijöiden kanssa, ja tavoitteena on estää vastaavanlaisen vaaratilanteen syntyminen jatkossa.

Oppilaan lääkityksessä tapahtunut poikkeama ilmoitetaan välittömästi huoltajille.

Yksikön tiedot	
Tapahtuman päivämäärä	Lääkkeen nimi ja vahvuus

Tapahtuman tiedot:

Tapahtuman luonne:	<ul style="list-style-type: none"> ☐ läheltä piti ☐ tapahtui oppilaalle, milloin ja kenen toimesta huoltajalle on ilmoitettu:
Missä vaiheessa tapahtuma syntyi: <ul style="list-style-type: none"> ☐ lääkehoitosopimuksen laatiminen ☐ yhteistyö huoltajan kanssa <ul style="list-style-type: none"> ☐ huoltajan antama perehdytys ☐ tiedon välittäminen (huoltajalta yksikköön tai yksiköstä huoltajalle) ☐ lääkkeiden tuominen yksikköön ☐ lääkkeiden poisvienti yksiköstä ☐ lääkkeiden säilyttäminen yksikössä <ul style="list-style-type: none"> ☐ lääkettä säilytetty väärässä paikassa ☐ lääkettä säilytetty väärässä lämpötilassa ☐ lääke vanhentunut 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ lääkkeen antaminen oppilaalle <ul style="list-style-type: none"> ☐ väärä oppilas ☐ väärä lääke ☐ väärä annos ☐ väärä antotapa ☐ väärä aika ☐ lääkehoidon kirjaaminen ja seuranta <ul style="list-style-type: none"> ☐ annettu lääkehoito kirjaamatta tai kirjattu virheellisesti ☐ puute lääkehoidon vaikutusten seurannassa ☐ Muu tapahtuma, mikä
Tapahtuman syyt: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Kiire, pula resursseista ☐ Puutteellinen perehdytys, puutteelliset tiedot oppilaan lääkkeestä ☐ Huoltaja toimittanut väärän lääkkeen tai lääke jäänyt tuomatta 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Oppilas ei suostu ottamaan lääkettä ☐ Inhimillinen erehdys ☐ Väsymys ☐ Ympäristön aiheuttamat häiriöt ☐ Muu syy, mikä
Kuvaile tapahtumaa ja tapahtumaan johtaneita tekijöitä / olosuhteita mahdollisimman tarkasti:	
Miten tapahtuma vaikutti oppilaan vointiin:	
Mitkä tekijät myötävaikuttivat tapahtumaan:	

Miten tilanne hoidettiin:

Ehdotus, miten toimintamallia voitaisiin muuttaa, jotta vastaavan kaltainen tilanne voidaan jatkossa ennaltaehkäistä:

Tiedot tapahtumasta on toimitettu vastuuhenkilölle / käsittelijälle:

pvm.	Allekirjoitus:
------	----------------

Käsittelyn tiedot:

Käsittelijä: nimi ja tehtävä organisaatiossa:	Käsittelyn päivämäärä
Käsittelyn aikana ilmi tulleet asiat (esim. onko toimintatavasta ohje, toimittiinko ohjeen mukaisesti, onko ohjeessa puutteita)	
Toimenpiteet, joilla vastaavanlaisen tapahtuman syntyminen voidaan estää (esim. kuvaus toimintatavan muutoksesta):	
Millä tavalla toimenpiteiden toteutumista ja vaikutusta seurataan:	
Seurannan vastuuhenkilö:	
Onko katsottu tarpeelliseksi ilmoittaa tapahtumasta hyvinvointialueelle: Ei ☐ Kyllä ☐ , milloin ilmoitettu	